

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Anul XII nr. 35 (431) — 31 august 1963

Flacăra

35

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Aspect de pe magistrala nord-sud din București.

Proletarii din toate țările, uniți-odă!

Anul XII nr. 35 (431) — 31 august 1963

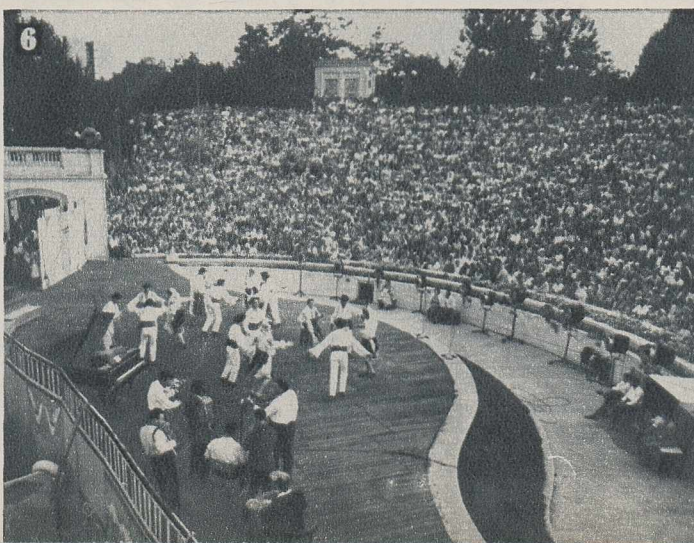
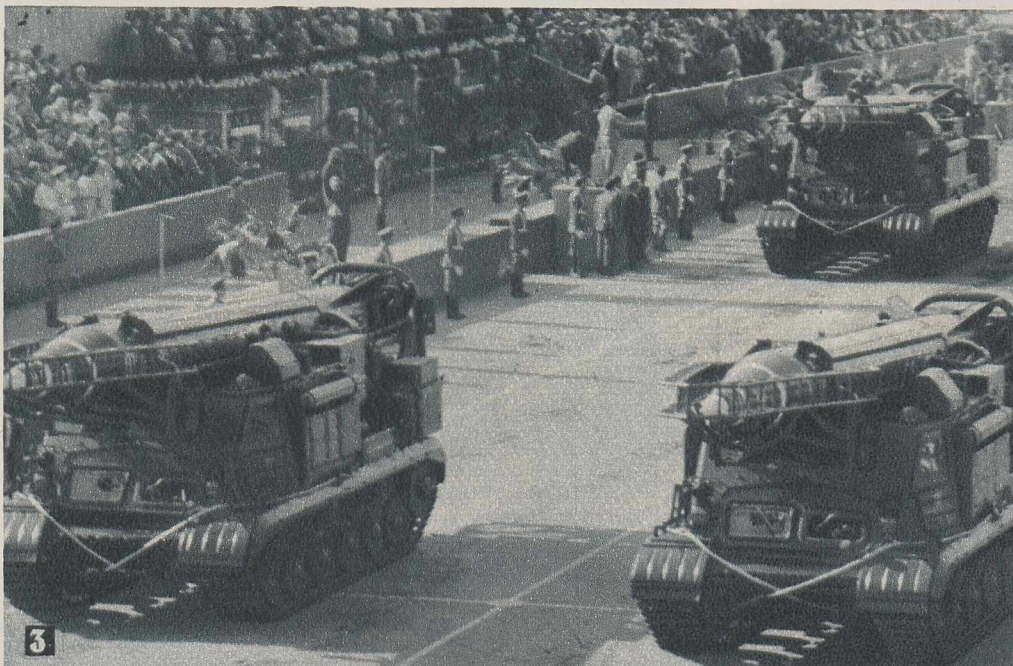
La cãrã 35

REDACȚIA: BUCUREȘTI, PIAȚA SCÎNTEII
Cãsuța poștalã: 3507, Of. 33
Tel. 17.60.10, int. 1744

ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țarã și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **PREȚUL REVISTEI 2 LEI. ABONAMENTE:** 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

IMAGINI DE LA

MAREA SĂRBĂTOARE

RAIASCA 23 AUGUST, ZIUA ELIBERARII ROMANIEI DE SUB JUGUL FASCIST

La 23 August oamenii muncii din întreaga țară au sărbătorit cea de-a 19-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist, prin entuziaste demonstrații. Orașele împodobite sărbătorește au răsunat de lozincile care exprimau mulțumirea pentru viața fericită de azi și hotărârea de a cuceri noi succese, sub conducerea înțeleaptă a partidului iubit, pentru înfăptuirea sarcinilor istorice ale desăvârșirii construcției socialiste și trecerii la construirea comunismului.

- 1 Cu steaguri flânde, cu panourile pe care sînt arătate succesele în producție, purtînd portretele nemuritorilor dascăli ai proletariatului, ale conducătorilor partidului nostru și ale fruntașilor în întrecerea socialistă, oamenii muncii din București demonstrează în Piața Aviatorilor.
- 2 Tribuna oficială în timpul parăzii militare și demonstrației oamenilor muncii din București.
- 3 Dotați cu armament de prim rang, trec rachetiștii.
- 4 Acest car alegoric prezintă marea varietate a sporturilor practicate în R.P.R., care în anii puterii populare au cunoscut succese fără precedent.
- 5 Colectiviștii din regiunea București au manifestat cu joc și cîntec de bucurie pentru viața liberă și fericită ce și-o făuresc sub conducerea partidului.
- 6 În după-amiaza zilei de 23 August pînă seara tîrziu au răsunat cîntecul și jocul de pe estradele special amenajate în piețele și locurile de agrement din jurul Capitalei. În fotografie: aspect de la teatrul de vară „23 August”.
- 7 10 Aspecte din cîteva orașe din țară: Iași (7); Constanța (8); Galați (9); Ploiești (10).

PROGRAMUL DE TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 1 SEPTEMBRIE 8.50: Gimnastică 9.00: Emisiunea pentru copii și tineretul școlar — Telegazeta pionierilor; În vizită la Parcul zoologic Băneasa (IV); Echipajul lui Val-Virtej în vizită pe litoral (reluare); Poșta copiilor 10.30: Rețeta gospodinei 11.00: Emisiunea pentru sate 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: În numele vieții (din creația cercurilor literare din Capitală) 19.30: Din cîntecele și dansurile popoarelor 20.00: Filmul „Cabotinul” 21.45: Cîntă Bärbel Wacholtz și Arnim Kämpf. În încheiere: Buletin de știri, sport, buletin meteorologic.

LUNI 2 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru mici fotografi: „Zîmbiți vă rog!” (I) 19.35: Artiști amatori în studio 20.10: Filmul documentar „Apa vie” 20.25: Emisiunea „Poemele culorii” 20.45: Pagini din opere. Își dau concursul: Elisabeta Neculce-Carțis, Iulia Buciuceanu, Victor Vida și Traian Popescu 21.30: Telesport. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

MARȚI 3 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii: Băiatul de pe strada mea — povestire de Octav Păncu-Iași. Desenează Iurie Darie 19.30: Emisiune de teatru: „Doi tineri din Verona” de William Shakespeare. În pauze: Șah și reportajul filmat „Întrecerea talentelor”. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

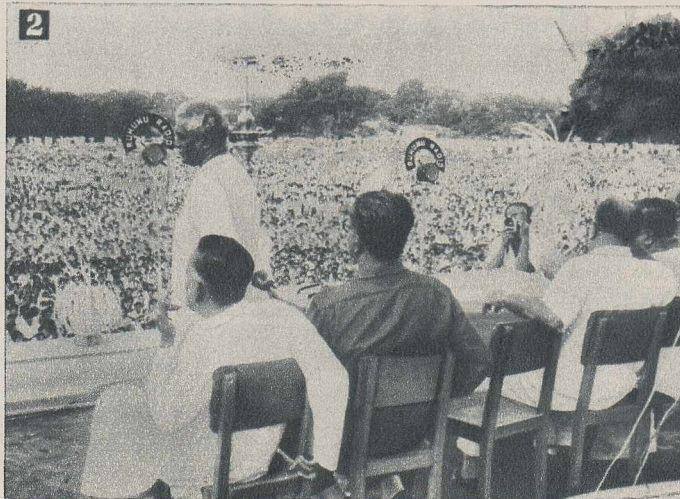
JOI 5 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii: „Excursie... pe Everest” 19.35: Filmul „Soțul soției sale” 21.10: Filmul de scurt metraj „Greierile și furnica” 21.20: Seară de romanțe. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

VINERI 6 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Ora veseliei 20.15: Un înaintaș de frunte al muzicii românești: Ciprian Porumbescu 21.05: Emisiune de știință — „Cucerirea lumii inconjurătoare” 21.25: Cîntă interpreta de muzică ușoară Lili Ivanova și cvintetul instrumental „Amigo”. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic.

SÎMBĂȚĂ 7 SEPTEMBRIE 19.00: Jurnalul televiziunii 19.15: Pentru copii: Maimuța cea isteță 19.30: Filmul sovietic „Să-lut viață” 21.20: În fața hărții 21.40: Muzică ușoară — interpretează o formație instrumentală condusă de Sile Dinicu. Soliști: Marina Voica, Trio Armonia, Luigi Ionescu. În încheiere: Buletin de știri, buletin meteorologic, sport.

În paginile 21-23:
Programul de radio

Fotocronica Flacării

1 În cadrul „Săptămîni culturii românești”, desfășurată în R. P. Polonă în cinstea celei de-a 19-a aniversări a eliberării României de sub jugul fascist, au avut loc variate manifestări. Între acestea și o serie de spectacole de cîntece și dansuri, date de o formație a ansamblului românesc „Perinița” la Teatrul în aer liber din parcul de cultură Bielany din Varșovia.

2 Aspect de la marele miting din Colombo consacrat formării Frontului unit al partidului de stînga din Ceylon, în care au intrat Partidul Comunist, Partidul Lanka Sama Samaj și Partidul Mahadjana Eksat Peramuna.

3 În întîmpinarea Zilei constituției din R. P. Ungară a fost dată în exploatare — la Oroszlány — o nouă termocentrală, cea mai modernă din R. P. Ungară.

4 Epidemia de holeră la Hong Kong. În fotografie: la un centru de vaccinare.

5 Conflictul dintre populația de origine valonă și cea de origine flamandă, întreținut de reacțiile în Belgia, a cunoscut recent o nouă răbufnire. În fotografie: pentru a preîntîmpina ciocnirile, poliția belgiană a despărțit pe demonstrații valoni de cei flamanzi prin bare de fier.

6 Pentru a-și exprima solidaritatea cu lupta populației de culoare din S.U.A. împotriva segregăției rasiale, numeroși cetățeni americani aflați la Paris au organizat o demonstrație pe străzile capitalei franceze, după care au venit la ambasada americană unde au înmînat o moțiune cerînd drepturi pentru negri.

7 „Situația din capitala Vietnamului de sud a luat un curs sinistru, similar cu cel din Seul (Coreea de sud — n.r.) în timpul ultimelor zile ale lui Li Sin Man”, scrie „New York Times” în legătură cu situația explozivă provocată de conflictul dintre regimul diemist și budiști. În fotografie: o recentă manifestație anti-diemistă a budiștilor pe străzile Saigonului.

Pentru înlăturarea deficiențelor interioare ale țevilor, inginerul Dumitru Mestecăneanu (al treilea din stînga) a propus întocmirea unei liste care să cuprindă toate cauzele ce duc la provocarea unor asemenea inconveniente, urmînd ca aceasta să fie ulterior luată în studiu de serviciul tehnic.

CUM SĂ FACEM?

Aici, în fața agregatului duo din secția laminorului de 6 țoli, a lucrat ani în șir și Gheorghe Onofrei. Meșterul l-a așezat în fața postului de comandă, explicîndu-i manevrarea manetelor... Cu alte cuvinte, la sunetul semnalizator, o mișcare spre dreapta, apoi una la stînga, apoi din nou spre dreapta, și mereu așa. Ce drum luau țevile după ieșirea lor din gura agregatului? Cum se prelucrau acestea mai departe? La ce se întrebunțau? Ce câștiguri aduceau întreprinderii și ce mai trebuia făcut pentru ca beneficiile și calitatea mărfii să sporească? Astea erau treburi care priveau pe ingineri, pe unii maiștri, și, bineînțeles în primul rînd, pe domnul Malaxa, stăpînul absolut al uzinei. El, Gheorghe Onofrei, avea un singur gînd: să audă șuieratul sirenei și să părăsească cît mai curînd posibil, după 12 ore de muncă, hala uzinei.

Despre toate acestea ne povestesc astăzi bătrînii muncitori ai uzinelor „Republica” și toți cei care l-au cunoscut pe Gheorghe Onofrei.

Acesta (astăzi pensionar în vîrstă de 80 de ani) ne spune la rîndu-i: „Băieții ăștia vorbesc acum de parcă, zău, ar fi «patroni» la «Republica»: «cum să facem să laminăm la lungimi maxime? Cum să automatizăm liniarele superioare ale netezitoarelor? Cum să reducem timpul de revizie al macaralelor? Cum să facem, cum să dregem, pentru a avea țevi și mai bune și mai ieftine?»”

Recent, defalcarea pe secții a cifrelor de plan pentru anul 1964 a reinprospătat, în întreaga uzină, elanul creator al oamenilor. Planul de producție al uzinei va crește în anul viitor cu 5,8% față de planul pe '63. Și în vederea noilor sarcini, colectivul uzinei a conceput încă de pe acum o întreagă suită de măsuri tehnico-organizatorice, menite să asigure îndeplinirea și depășirea planului. În secția laminorului de 6 țoli, de pildă, a aflat bătrînul că printre propunerile făcute de inginerii și tehnicienii secției figurează și desființarea vechiului post de comandă la care a lucrat ani la rînd Gheorghe Onofrei. Tova-

rășul Gheorghe Bucurei a propus trecerea acestei comenzi la postul penei duo. Un singur om, cu alte cuvinte, va dirija de la distanță două operații, înlocuind munca celor doi întorcători de pînă acum. În continuare inginerul Dumitru Mestecăneanu, șeful atelierului de laminoare, a pus în discuție trei măsuri menite să realizeze importante economii de metal, iar meșterii Teodor Morărescu, Marin Cerniceanu, Ion Petcu, Constantin Gălățeanu și mulți alții au întregit planul secției cu o seamă de alte propuneri, angajîndu-se totodată să le pună în practică încă în cursul trimestrului patru al acestui an.

CU PATRU LUNI ÎNAINTE DE ANUL NOU

Ascultîndu-i pe muncitorii, tehnicienii și inginerii uzinelor „Republica” cum discută sarcinile de plan pe 1964, ai impresia că luna ianuarie a și sosit. Parcă n-am fi în plin sezon estival, cînd mercurul termometrului se încăpățînează să nu coboare sub 30°; parcă pînă la

revelionul viitor n-ar mai fi o toamnă și un început de iarnă. Oamenii se sfătuiesc cum trebuie să-și organizeze munca pentru ca cifrele de plan să fie realizate și depășite. Fiecare adaugă la imaginea viitorului amănunte noi și astfel acesta se apropie de prezent printr-un miraculos salt în timp. Asistăm la săvîrșirea unei amănunțite opere de planificare, în care aportul fiecărui vorbitor dovedește deopotrivă priceperea de a chibzui cît mai bine lucrurile și deprinderea de a face previziuni științifice bazate pe analiza lucidă a faptelor.

ELECTRONICA ÎN AJUTORUL CONTROLULUI DE CALITATE

— Stați să vedem. Să facem mai întîi o socoteală. Care va să zică oțelul trebuie să aibă duritatea...

Amănuntele demonstrației nu le-am mai notat. Maistrul Cornel Weiss ne vorbea despre caracteristicile mecanice ale țevilor și cu

(Continuare în pag. 6)

aceasta își argumenta una din propunerile pe care le făcuse cu prilejul discuției sarcinilor de plan pe anul 1964.

— Prin urmare — continuă el — nu-i totuna dacă țevile sînt confecționate din oțelul indicat în normele tehnice sau din altul. Dar ce te faci dacă se mai strecoară, ici-colo, unele semifabricate necorespunzătoare?

Interlocutorul nostru nu cunoaște nici un instalator de conducte. Dar ca dispecer în secția „tras la rece” unde se laminează zilnic mii de țevi cu diametru mic, el se consideră prietenul tuturor acelora care le utilizează la construcția diverselor instalații.

— Noi sîntem datori să nu le facem necazuri acestor oameni — ne spune maestrul. Cu alte cuvinte nu avem voie să dăm rebuturi. Dacă în anul viitor va trebui să producem cu 4% mai multe conducte subțiri decît în 1963, am dreptate cînd spun că e nevoie să introducem controlul electronic al semifabricatelor?

Întrebarea ne-a fost adresată nouă. Dar cei care i-au dat răspunsul au fost tovarășii de muncă, conducerea tehnică a uzinei, organizația de partid. În planul de măsuri tehnico-organizatorice, la unul din paragrafe, s-a făcut următoarea precizare: pentru asigurarea calității țevilor și pentru evitarea rebuturilor vor intra în funcțiune trei dispozitive electronice, pentru controlul materiei prime. Unul din ele va funcționa în secția „tras la rece”. Prin urmare maestrul Cornel Weiss a avut dreptate.

O SOLUȚIE SIMPLĂ

Pînă nu demult, cine trecea prin secția de filetaj putea să creadă că a intrat într-un labirint. Impresia o dădeau mașinile de înșurubat mufe. Ce-i drept, ordinea dispunerii lor arăta a fi cît de cît chibzuită: privite de sus, aminteau de șirurile paralele ale unor dinți de ferăstrău; dar cînd voiai să mergi printre ele trebuia să ocolești fparte mult. Și din această cauză se lucra mai greu. La un moment dat s-a trecut la reorganizarea atelierului. Dar, cu aceasta, problema nu fusese încă rezolvată. Mai rămăsese o mașină pe un loc necorespunzător. În planul de măsuri tehnico-organizatorice s-a propus remedierea situației. O simplă deplasare laterală. Consecințele: ușurarea manevrării țevilor în atelier și posibilitatea funcțio-

nării simultane a tuturor mașinilor. O soluție pe cît de simplă pe atît de valoroasă.

REPARAȚII DUPĂ GRAFIC

După părerea tovarășului Dumitru Iancu, un om chibzuit nu este numai acela care își face vara sanie și iarna car. Cel puțin la uzinele „Republica” proverbul trebuie serios modificat. Aici, un bun gospodar se îngrijește mai întîi de scule. Și așa a venit vorba de baia de decromare. Aparent, aceasta n-ar deranja pe nimeni, dacă ar sta nefolosită (de cîtva timp a fost scoasă din funcțiune pentru reparație). Dar fără ea sculele puțin uzate nu se pot recondiționa și în locul lor trebuie să fie folosite altele noi. Consecința — greutăți în aprovizionarea cu scule, cheltuieli în plus. Mai trebuie să aduci alt argument în favoarea propunerii tovarășului Iancu? Firește că nu. Conform planului de măsuri tehnico-organizatorice în anul viitor baia de decromare va fi reparată la timp, după grafic, astfel ca întreruperile funcționării ei să fie cît mai mici.

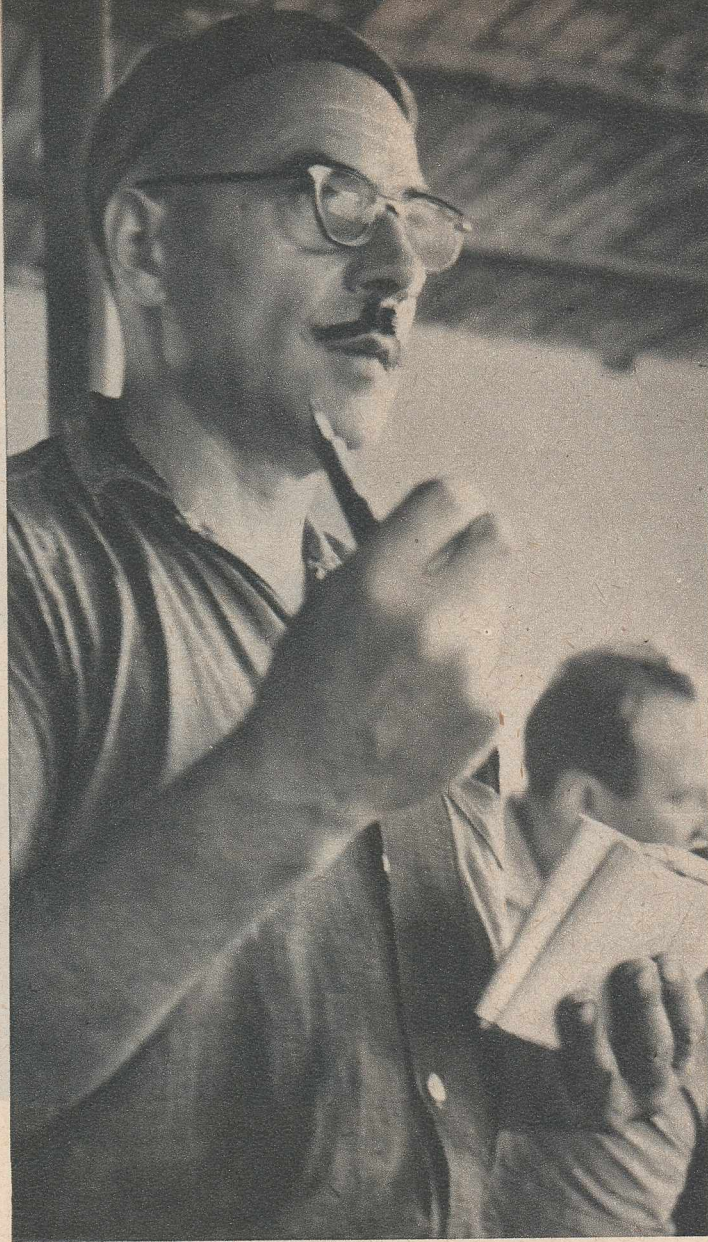
★

Propunerile acestea discutate, deocamdată la nivelul secțiilor, vor fi triate, îmbogățite, definitive, după care se vor contopi în planul de măsuri tehnico-organizatorice al întregii uzine. Planul definitiv, înțesat de cifre va oglindi în fapt experiența îndelungată, efortul creator, simțul gospodăresc și elanul patriotic al sutelor de muncitori, tehnicieni și ingineri ai uzinei. Sub îndrumarea și cu sprijinul permanent al organelor de partid și de stat, concretizarea lui va însemna înzestrarea uzinei cu noi utilaje de înaltă productivitate, creșterea simțitoare a productivității muncii, realizarea de importante economii și beneficii peste plan, ușurarea muncii manuale și creșterea venitului tuturor celor care-i vor dărui viață. El va însemna pentru țară milioane de metri de țevă destinată șantierei de construcție, întreprinderilor de extracție și foraj, irigațiilor, prospecțiunilor geologice și construcțiilor de mașini...

...În scopul reușitei lui depline, stăpînii și gospodarii de azi ai uzinei se pregătesc din vreme.

Text de Liviu MAIOR
și Nicolae RĂDULESCU
Fotografiile de Elena GHERA
și Traian PROSAN

Maistrul Marin Cerniceanu este de părere că automatizarea liniilor superioare ale netezitoarelor va ușura simțitor munca laminatorilor, sporind totodată productivitatea muncii.

Are cuvîntul maestrul Dumitru Iancu

Participanții la ședința secției de filetaj au fost cu toții de acord că planul secției pe anul viitor va putea fi îndeplinit și chiar depășit.

Înainte de a fi expediate, țevile trebuie să mai treacă printr-un examen deosebit de sever. Acum își vor spune cuvântul lucrătorii de la controlul de calitate.

Alfabetul vitaminelor: astfel am putea caracteriza conținutul acestel farfurii. Ieftin și la îndemâna oricui, el este alfabetul sănătății.

ali

Un nou sosț foarte apreciat în alimentație: uleiul din germene de porumb. Dușman al arteriosclerozel.

Pâinea mîncată de un om în decurs de 60 de ani capătă proporțiile unui adevărat monument: pe un piedestal ea ar ocupa circa 16 metri cubi. Aceasta, calculat la rația zilnică de 500 gr. În cazul cînd nu depuneți muncă fizică grea, este bine ca rația să nu depășească 350 gr. „Monumentul” ar scădea puțin, dar sănătatea dv. n-ar avea decît de cîștigat.

Dacă importanța factorului alimentar pentru vigoarea și sănătatea organismului este dovedită atît de practica vieții cît și de toate cercetările efectuate în acest domeniu, opiniile diferă încă în ce

nevoie de „maiștri” care să le învețe cum să se hrănească.

— *Argumentul, la prima vedere, nu pare lipsit de fundament. Care este realitatea în ceea ce privește omul?*

— *Care este elementul nou, care sînt principalele tendințe în alimentația omului modern?*

Dezvoltarea intensă a industriei alimentare în ultimele decenii a influențat profund însăși structura alimentației noastre. Pe de o parte, creșterea sortimentului de produse a făcut să scadă consumul derivatelor de cereale. Pe de altă parte, s-a micșorat simțitor proporția de alimente naturale neprelucrate în favoarea celor prelucrate. Legat de aceasta trebuie menționată sporirea cererii de produse alimentare industriale concentrate, cu mare valoare calorică, care însă — fiind rafinate — sînt sărace în vitamine și în elemente minerale, predispun la îngrășare și în general la deze-

chilibre nutritive, cu urmări dăunătoare pentru organism.

Imaginea pe care ne-o facem azi despre frumusețea omului modern, fie el bărbat sau femeie, implică noțiunea de suplețe, de armonie a proporțiilor corpului, de deplină sănătate. Or, sănătatea — aș vrea s-o subliniez de la bun început — nu înseamnă numai absența bolii, ci ceva mai mult. Pentru a o dobîndi, trebuie să ne orientăm spre acea alimentație care să ne permită să facem față, în cele mai bune condițiuni, solicitărilor vieții moderne, să muncim mai bine, să trăim mai bine, mai rațional și... mai mult.

— *Există în prezent o părere unitară asupra regimului alimentar cel mai potrivit?*

privește modul cum se ajunge la echilibrul dintre nevoile nutritive și consumul de alimente.

CE ESTE „SELF-SELECȚIA”

Este încă foarte răspîdită ideea că dispunînd de diferite alimente, organismul — prin liberă alegere — are pe deplin capacitatea să adapteze alimentația la nevoile sale și că deci orice produs consumat din poftă corespunde și unei necesități interne. Această idee, cunoscută în știință sub denumirea de teoria „self-selecției alimentare”, se bazează pe numeroase observații făcute asupra activității spontane a diferitelor specii, din care rezultă că animalele își aleg alimente necesare organismului fără să aibă

Adepii teoriei „self-selecției” susțin că pentru a se realiza o alimentație adecvată nu se cer decît condiții social-economice care să ofere omului posibilitatea nelimitată de a-și procura produsele alimentare dorite.

Evident, condițiile social-economice joacă un rol primordial în asigurarea unei hrane adecvate. Unul din scopurile principale ale construcției socialismului și comunismului este tocmai acela de a asigura maselor largi un nivel de trai material tot mai înalt; iar alimentația corespunzătoare este o componentă importantă a nivelului de trai. Însă aceasta nu ne îndreptățește să fim de acord cu teoria „self-selecției”.

S-a constatat că, avînd hrană la

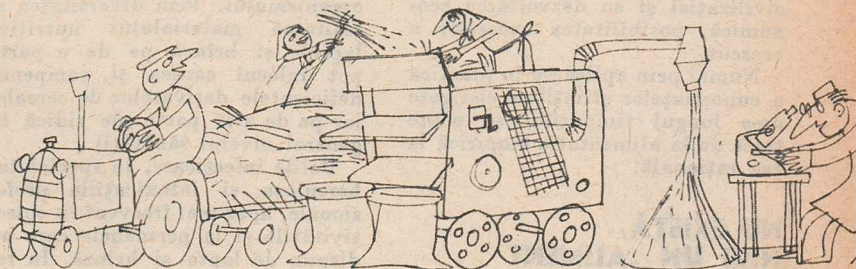

Alimentația este o știință

Cum să ne hrănim în mod rațional? Care sînt principalele rezultate la care a ajuns știința în materie de alimentație?

În legătură cu aceste probleme — de o însemnătate și de un interes atît de evidente încît nu mai necesită nici o introducere — ne-am adresat tovarășului profesor universitar dr. IANCU GONȚEA, șeful catedrei de alimentație de la Institutul medico-farmaceutic din București.

Îată răspunsurile la întrebările puse de un redactor al revistei noastre.

discreție, omul consumă, sub influența poftei, cantități mai mari din produsele preferate decît îi sînt necesare; iar numeroase studii statistice arată că frecvența tulburărilor cauzate de consumarea în exces a unor alimente crește pe măsură ce starea economică a unui popor se îmbunătățește — aceasta, bineînțeles dacă alimentația nu este dirijată rațional.

Teoria „self-selecției” nu ține seama de faptul că produsele alimentare, înainte de a-și exercita efectul nutritiv, acționează asupra organelor de simț, determinînd diferite senzații, și că adeseori atitudinea noastră față de un aliment nu este determinată de conținutul acestuia în substanțe nutritive, ci de proprietățile sale „exterioare” (culoare, miros, gust etc.), care prin deprindere devin decisive în alegerea hranei.

„DASCĂLI” DE ALIMENTAȚIE? DA

Inconsistența „self-selecției” ne apare, așadar, cu toată evidența. În conformitate cu această teorie, cine este atras de produse rafinate (zahăr, grăsimi, piine albă) ar trebui considerat că *nu are nevoie* și de alte substanțe nutritive. Luînd drept criteriu preferința ar însemna să conchidem, de asemenea, că laptele este mai puțin hrănitor pentru copilul care îl refuză, decît bomboanele pe care le preferă sau că pentru cei care prețuiesc mai puțin mîncarea decît băutura, aceasta din urmă ar fi mai benefică decît alimentele.

— *Inseamnă oare, în mod paradoxal, că dezvoltarea civilizației, creșterea bunăstării materiale produc efecte negative asupra sănătății omului?*

Problema nu este chiar atît de simplă. Faptul că omul a continuat să existe, ca și celelalte specii, fără dascăli care să-i îndrumeze alimentația, se datorește consumării de alimente naturale, care conțin

Un mediu plăcut, o hrană substanțială, preparată după norme științifice. Ne aflăm în cantina-restaurant a Combinatului chimic Borzești.

toate substanțele nutritive. Spre deosebire de animale însă, pe măsură ce omul a pătruns în tainele naturii, el a acționat asupra acesteia în sensul intereselor sale, și, în cadrul acestui proces general, alimentele au suferit efectul din ce în ce mai profund al prelucrărilor culinare și industriale. Astfel s-au modificat atît proprietățile senzoriale cît și, mai ales, raportul natural dintre substanțele nutritive.

Fără realizarea unor condiții de păstrare a alimentelor care să pună pe om la adăpostul grijii de hrană, nu ar fi fost posibilă dezvoltarea civilizației. Prin aceasta însă omul s-a îndepărtat tot mai mult de la natură și, neavînd posibilitatea instinctivă de a sesiza modificările survenite în valoarea nutritivă a diverselor mîncăruri, el s-a expus la tulburările datorate unei alimentații neadecvate — tulburări ce apar la animale dacă sînt hrănite

(Continuare în pag. 10)

ELOGIUL CRUDITĂȚILOR

Știința alimentației subliniază astfel avantajele hranei vegetale crude față de cea fiartă:

- Hrana vegetală crudă ne obligă să mestecăm mai intens, ceea ce asigură o mai bună utilizare a hranei.

- Prin hrana crudă se asigură mai bine acoperirea nevoilor organismului pentru anumite vitamine.

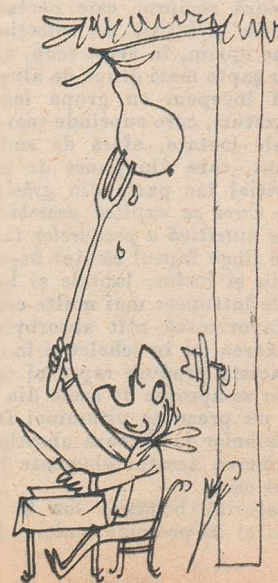
- Prin crudități se introduce în organism mai multe săruri minerale care nu sînt pierdute prin prelucrare.

- Hrana vegetală crudă, păstrîndu-și aroma și gustul său natural, necesită o cantitate mai mică de condimente și sare, fapt folositor sănătății.

- Legumele și fructele crude conțin pînă la 80% apă și de aceea nu produc sete.

- Celuloza asigură un „tranzit” intestinal normal.

- Zeama de legume și fructe crude este un aliment-medicament foarte valoros în alimentația sugarului și a bolnavilor.

DECALOGUL ALIMENTAȚIEI

1. ALIMENTELE trebuie să fie pregătite cu gust și să aibă o înfățișare plăcută pentru a trezi pofta de mâncare și a fi consumate cu plăcere. Nu este numai un considerent „estetic”, ci și unul fiziologic.
2. MESELE trebuie să fie luate la aceleași ore în fiecare zi.
3. ESTE bine să se mă-

nince încet, să se mestece bine și, pe cât se poate, să nu existe alte preocupări în timpul mesei decât cea a... mâncării.

4. NU se vor consuma mâncărurile prea fierbinți sau băuturile prea reci. Ambele dăunează în aceeași măsură.

5. PEA MULT lichid băut în timpul mesei îngreu-

nează și balonează stomacul. Cel mai bine este ca apa să se consume după masă. În general nu se va face exces de lichide.

6. CANTITATEA de alimente consumată într-o zi trebuie să se repartizeze în mod mai mult sau mai puțin egal, între micul dejun, prinz și cină.

7. ABUZUL de condimente și pregătirea alimentelor în grăsimi sînt doi mari dușmani ai stomacului nostru.

8. CAFEAUA și alcoolul

consumate în cantități mari sînt periculoase nu numai pentru organele digestive, ci pentru întregul organism.

9. SEARA se va mânca totdeauna mai puțin și mai ușor, cu cel puțin două ore înainte de culcare, deoarece în timpul somnului digestia se face mai încet și alimentele nu se digerează bine.

10. DUPĂ terminarea mesei este indicată puțină mișcare. Nu vă culcați imediat după masă, cu stomacul plin.

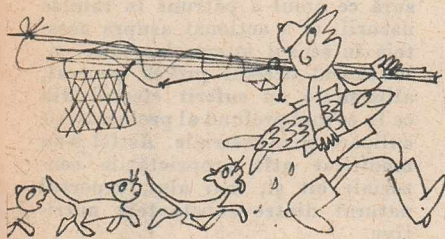
experimental cu substanțe purificate. L-a aceasta mai contribuie și faptul că, paralel cu progresul civilizației și cu dezvoltarea economică, posibilitatea exceselor a crescut.

Numai prin aplicarea în practică a cunoștințelor științifice cîștigate de-a lungul timpurilor se poate trece de la alimentația empirică la cea rațională.

NU EXISTĂ NICI UN „ALIMENT COMPLET”

— Ce se înțelege, de fapt, prin alimentație rațională?

Pentru o nutriție corectă este indispensabil ca dieta să furnizeze

toate substanțele nutritive și în anumite proporții unele față de altele, raportul dintre ele avînd aceeași importanță ca și prezența lor.

Dat fiind că nici un aliment nu cuprinde toate substanțele necesare și fiind seama de faptul că omul consumă în același timp mai multe produse, valoarea nutritivă a dietei în totalitate sa prezintă mai mare importanță decât aceea a fiecărui aliment în parte.

Deoarece sortimentul de alimente din țara noastră este din ce în ce mai bogat, pentru ca să asociem produse ce se corectează și se completează reciproc este necesar un criteriu științific de selecționare. Să ne oprim, în acest scop, asupra celor șapte mari grupe de alimente.

Să începem cu grupa lapte și brînzeturi, care cuprinde toate produsele lactate, afară de smîntînă și unt, care din punct de vedere nutrițional fac parte din grăsimi.

— Cum se explică deosebita valoare nutritivă a produselor lactate?

Pe lângă faptul că sînt bogate în calciu și fosfor, laptele și brînzeturile întrunesc mai multe condiții ce favorizează atât absorbția, cât și fixarea lor în schelet și în dinți. În aceste produse raportul calciu-fosfor se apropie de acela din schelet, iar prezența vitaminei D și a proteinelor facilitează absorbția și depunerea acestor elemente în țesutul osos.

Datorită bogăției lor în vitamine și în proteine, calciu, fosfor

etc., laptele și brînzeturile sînt — după cum se știe — deosebit de indicate în perioada de creștere a organismului. Prin diversitatea și calitatea materialului nutritiv, laptele și brînză pe de o parte pot înlocui carnea și compensa deficiențele derivatelor de cereale, iar pe de altă parte ele ridică în general nivelul sănătății.

Bolile infecțioase, în special tuberculoza, și intoxicațiile profesionale, apar mai frecvent în colectivitățile și la persoanele care nu dispun de lapte și brînză. În regiunile unde se consumă produse lactate din belșug, procentul persoanelor care ating vîrsta de peste o sută de ani este mai mare decât în cele unde consumul acestor alimente este redus!

Copiii și femeile în perioada maternității precum și cei expuși la infecții sau la substanțe toxice este recomandabil să consume 500-1.000 ml lapte pe zi; adolescenții și bătrînii — circa 500 ml, iar la restul populației consumul poate scădea pînă la 250-300 ml. În funcție de cantitatea de lapte consumat, rația de brînză poate varia între 20 și 60 gr pe zi.

— Din faptul că peștele și carnea fac parte din aceeași grupă de alimente, reiese că ele acoperă aceleași trebuințe nutritive?

În grupa carne și pește intră toate țesuturile și organele animalelor folosite în hrana omului, indiferent de specie și de modul de obținere (tăiere, vîinare, pescuire). Cu toată marea diversitate atît a speciilor și a părților anatomice, cît și a modului de prelucrare industrială, din punct de vedere al acoperirii trebuințelor nutritive toate aceste alimente se asemănă între ele și, prin compoziția lor, se apropie mult de aceea a corpului uman.

Carnea și peștele, fiind bogate în proteine, reprezintă, alături de lapte și brînzeturi, sursa principală de material azotat cu mare valoare nutritivă.

Conținînd toți aminoacizii care participă la formarea hemoglobinei și fiind bogată atît în fier cît și în vitamine, carnea — în special ficatul — preîntîmpină apariția anemiilor și ajută la creșterea masei de sînge în timpul dezvoltării copiilor și în cursul sarcinii, prevenind „anemia gravidică”.

Aș mai dori să adaug că, ținîndu-se seama de însușirile nutriționale, produsele „slabe” sînt mult mai eficiente decât cele „grase”, cu toate că acestea din urmă dau calorii mai multe.

Dar dacă în cantități corespunzătoare carnea contribuie la ridicarea valorii nutritive a dietei, consumată în cantități mari ea este însă acidifiantă, are efecte excitante și predis pune la arterioscleroză și la creșterea acidului

uric din sînge, cu tendință la precipitarea acestuia în țesuturi (gută).

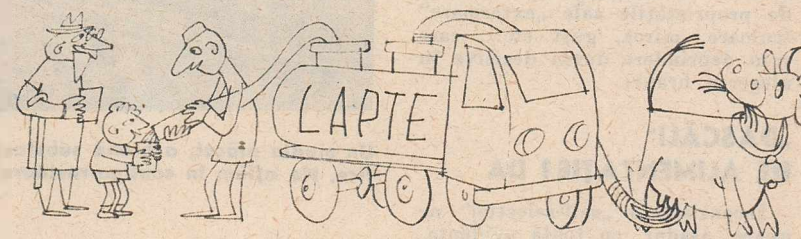
O COMOARĂ DE VITAMINE: OUĂLE

M-aș referi în continuare la o altă grupă, ouăle, care se impun în primul rînd prin bogăția lor în

vitamine (A, D, B₂, B₆, E și altele). Deși lipsite de vitamina C, ouăle formează, împreună cu ficatul, o veritabilă comoară de vitamine. Apoi ele furnizează proteine cu cea mai mare valoare nutritivă și reprezintă o sursă importantă de elemente minerale: fosfor lecitinic extrem de necesar pentru activitatea nervoasă superioară, apoi fier și calciu.

Ouăle nu ar trebui să lipsească din dieta zilnică a copiilor și a femeilor în perioada maternității.

Prin bogăția de vitamine și elemente minerale, asocierea oului la produse rafinate (zahăr, griș, făină albă etc.) poate corecta lipsurile acestor alimente, iar încorporarea gălbenușului în stare crudă la unele mâncăruri, înainte de servire, compensează o bună parte din pierderile de vitamine care au avut loc în cursul pregătirii culinare.

Se recomandă pînă la un ou pe zi, însă pentru persoanele în vîrstă este indicat, în anumite condiții, un consum mai redus (1-2 pe săptămînă).

CONTEAZĂ ȘI CULOAREA I

— Însemnătatea legumelor și fructelor în alimentație — prin aportul lor de vitamine — este binecunos-

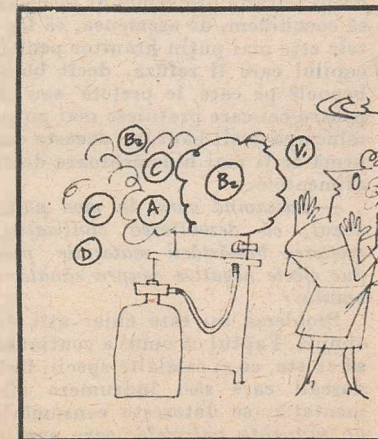
cută. Cam în ce cantități ar trebui consumate?

Legumele și fructele cuprind toate alimentele de origine vegetală bogate în apă. Deși aparent foarte diferite, totuși din punct de vedere nutrițional acestea se pot înlocui unele cu altele. Întrucît toate celelalte produse alimentare nu pot acoperi — în cantitățile consumate obișnuit — decît maximum 10-15% din nevoia de vitamină C și 30-40% din aceea de vitamină A, legumele și fructele reprezintă principala sursă pentru aceste vitamine.

Se cunoaște bogăția în vitamina C a ardeilor, coacăzelor, măceșelor, apoi a căpșunilor și citricilor; frunzele și în special pătrunjelul, păpădia, varza de Bruxelles spanacul, conopida, loboda conțin cantități mult mai mari de vitamina C și A decît celelalte legume iar pentru aceeași specie frunzele verzi de la exterior sînt de 2-3 ori mai bogate decît cele albe.

Legumele și fructele constituie și o excelentă sursă de elemente minerale, printre care potasiu ocupă locul de frunte, apoi calciu magneziu, sodiu, fosfor, fier, iod cupru etc.

Făcîndu-l pe om beneficiarul ne mijlocit al multiplei sinteze clorofiliene realizată în plante, legumele și fructele trebuie să ocup

un loc important în alimentația omului. Dieta zilnică ar fi bine să conțină următoarele cantități (în grame):

Felul produselor	Copii		Adolescenți și adulți	Femei în perioada maternității
	1-6 ani	7-12 ani		
Cartofi	75—125	125—200	250—350	200—250
Alte legume....	75—150	150—200	250—300	250—300
Fruite	100—150	150—250	250—300	300—350
Total	250—425	425—650	750—950	750—900

Pentru asigurarea aportului în vitaminele A și C, atât de necesare, este bine ca cel puțin 35-40% din rația de legume (în afara cartofilor) să fie reprezentate prin produse colorate (legume-frunze, varză, ardei, gogoșari, tomate, carote, sfeclă roșie etc.), iar cel puțin jumătate să fie consumate în stare crudă, sub formă de salate.

PÂINE ALBĂ? PÂINE NEAGRĂ?

— S-a discutat mult despre valoarea comparativă, sub aspectul pur nutritiv, a diferitelor feluri de pâine. Care este părerea dv.?

Prin bogăția lor în glucide (amidon) produsele cerealiere acoperă 80-50% din trebuințele noastre energetice și, împreună cu leguminoasele uscate (fasole, mazăre), reprezintă cea mai importantă sursă de proteine vegetale. Ele conțin de asemenea numeroase vitamine. Cea mai mare parte din vitamine fiindu-se însă în embrion și în părțile periferice ale bobului, prin îndepărtarea acestora o dată cu ârșița, produsul obținut „sărăcește”. Pe cînd făina integrală conține toate vitaminele din grupa B, în cea albă nu se mai află decît 0-20% din cantitățile existente

în materia primă. Dacă pentru celelalte vitamine din grupa B mai există și alte surse importante, pentru vitamina B₁ (indispensabilă pentru arderea glucidelor) pâinea reprezintă alimentul menit să acopere 40-60% din nevoile omului.

În felul acesta folosirea de produse fabricate din făină albă expune la riscul unui aport neadecvat de vitamină B₁. Întrucît pâinea obținută din făină integrală are dezavantajul de a conține mult material fibros (celuloză și pentozani) și este bogată în acid fitic, care micșorează absorbția calciului și a fierului, pentru a se evita atât neajunsurile create de aceste substanțe cit și riscul unei deficiențe în vitamina B₁, se recomandă folosirea de pine preparată din făină de extracție 82-83%, așa-numita pine intermediară din comerț, care

oferă avantajele și în același timp evită dezavantajele celei integrale.

În țările unde, ca la noi, principala sursă de calorii o reprezintă cerealele, pentru raționalizarea alimentației se recomandă ca rația zilnică de pine să nu depășească 25 gr pentru fiecare an de vîrstă la copii între 2 și 10 ani; 300-350 gr la femei în perioada maternității și 600-700 gr pentru muncitorii care au un consum mare de energie.

ATENȚIEI DULCIURII

— Este justificată tendința unora (și nu ne referim numai la cei mici...) de a consuma cit mai multe dulciuri?

Prin bogăția lor în glucide, produsele zaharoase reprezintă o excelentă sursă de energie. Ingerate în cantități moderate se digeră ușor și se absorb repede; de aceea sînt deosebit de indicate în alimentația celor ale căror profesii implică mare cheltuială de energie pe unitatea de timp.

Fiind produse rafinate, ele trebuie însă să fie consumate numai într-o proporție care nu expune la dezechilibrarea dietei. Astfel, consumul zilnic de dulciuri (exprimate sub formă de zahăr) trebuie să nu depășească 25-35 gr (circa 5-7 bu-

O masă obîșnuită... Nu totdeauna însă „mult” înseamnă și „multe”. Nu totdeauna „mult” înseamnă și „bine”. Cetățeanul nostru este, se pare, cam certat cu cruditățile.

căți de zahăr) pentru preșcolari, 40-60 gr (8-10 bucăți) pentru școlari și femei în perioada maternității și maximum 60-100 gr (adică maximum 20 bucăți) pentru celelalte categorii de consumatori.

mărește considerabil incidența cariilor dentare, mai ales dacă se consumă între mese sub forma unor preparate ce lasă reziduuri în spațiile interdentare și în neregularitățile de pe suprafața dinților.

„La mic și mare, dulciurile au căutare”... Poate uneori prea mare.

Astăzi este bine stabilit că abuzul de produse zaharoase, în condițiile unui aport neadecvat de vitamine, pe de o parte expune la diabet și la diverse tulburări psihice, neurologice, digestive și cardiovasculare, iar pe de altă parte

Prin conținutul lor în acid oxalic, tanin și teobromină, preparatele de cacao consumate în exces micșorează utilizarea calciului din dietă și — după cum s-a constatat în experiențele pe animale — stin-

(Continuare în pag. 12)

GASTROTEHNIA

sau chimia în bucătărie

Tehnicile culinare tradiționale duc la pierderea unei cantități importante de factori nutritivi, ca vitamine, zaharuri solubile și proteine. Aceste pierderi se datoresc îndepărtării unor substanțe ușor solubile în apa de spălare sau fierbere. Alte substanțe precipită la încălzit și devin inutilizabile, de pildă spuma care se formează a pregătirea supelor de carne. Vitaminele sînt în gene-

ral foarte sensibile la temperaturi ridicate (în special vitaminele C, B₁) la acțiunea oxigenului sau la expunere la lumină, spălare etc. Desigur că o parte din pierderi sînt inevitabile, însă, fiindu-se seama de anumite reguli gastrotehnice, ele pot fi mult reduse. Cum?

● Tăierea în bucăți a alimentelor se va face imediat

înainte de a fi gătită. Dacă stau, tăiate, la aer și mai ales în apă, legumele și verdețurile pot pierde o mare parte din vitamine și săruri minerale.

● Legumele se vor fierbe numai în vase smălțuite sau de aluminiu, umplute cu apă pînă la gură și acoperite. Nu se vor folosi vasele de aramă sau de fier nesmălțuite, aceste metale ușurînd distrugerea vitaminelor.

● Legumele se pun în apă clocotită, nu rece, deoarece în acest ultim caz, oxigenul din bulele de aer care se

ridică din apa încălzită treptat activează o serie de fermenti (conținuți în legume) care distrug vitamina C.

● Apa de fierbere a legumelor este bine să fie folosită, deoarece conține o parte din vitaminele dizolvate în apă și săruri minerale valoroase. Ea se poate utiliza, de pildă, la prepararea pireurilor și a sosurilor.

● Nu este recomandabil să folosim bicarbonatul la fierbere, deoarece alcalinitatea degradează o serie de substanțe nutritive, în special vitaminele.

● Fierberea legumelor este bine să se facă, ori de cîte ori este posibil, la aburi. În ceea ce privește cartofii, coacerea lor la cuptor este o metodă bună, grație căreia nu se pierd decît mici cantități de vitamină C.

● Fierberea îndușită a cărnii în vas închis la 100° îi păstrează mai bine valoarea nutritivă.

● Mîncarea se va consuma cît mai repede după pregătire. Reîncălzirea duce la distrugerea vitaminelor rămase după prima fierbere.

Consumind mult lapte — ne arată statistica — aveți șanse sporite să atingeți „suta”. Nu de kilograme, ci de ani. (În fotografie, „bandă rulantă” la Fabrica de produse lactate din București.)

jenesc creșterea. Așadar, prea mult dulce strică!

Înainte de a încheia, aș vrea să vorbesc puțin și despre ultima grupă de alimente: grăsimile. Mai bine zis, să amintesc că, deoarece un consum mare de grăsimi „as-cunse” (în lapte, brinză, carne, ouă etc.) predisune la arterioscleroză, pentru a se reduce acest risc este bine ca grăsimile folosite în alimentație să fie reprezentate prin uleiuri vegetale (de floarea-soarelui, de soia sau de germe de porumb).

GASTRONOMIA POATE ȘI TREBUIE SĂ DEVINĂ O ȘTIINȚĂ APLICATĂ

— Din tot ceea ce ați arătat mai sus reiese că un principiu de bază

al alimentației raționale este respectarea proporțiilor între diferitele grupe de alimente. De asemenea, accentul pus pe crudități, pe aportul de vitamine. Cum trebuie privită, prin această prismă, răspunderea tot mai largă a conservelor?

Aș lărgi întrucâtva răspunsul, legându-l în general de creșterea consumului de produse finite (conserve sau mâncăruri gata preparate) și de dezvoltarea alimentației în comun la restaurante și cantine-restaurant, care tind să cuprindă colectivități tot mai mari.

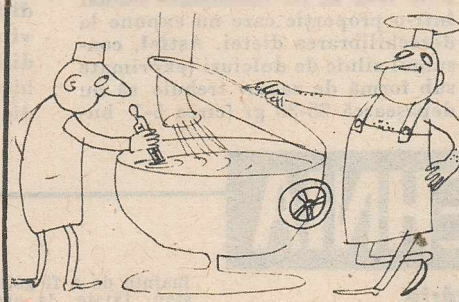
Prin aceasta pe de o parte se liberează de obligațiile domestice milioane de persoane ce risipesc zeci de milioane de ore de muncă în condițiile meșteșugărești ale economiei casnice, iar pe de altă parte gastronomia poate deveni o adevărată știință aplicată (gastro-

tehnice), încetînd de a fi numai o artă a celor care reușesc să cunoască și să cultive slăbiciunile alimentare ale omului. Însă dacă pregătirea mâncărurilor se va face pe baze empirice, avantajele alimentației în comun riscă să fie anulate sau chiar înlocuite cu dezavantaje (pierderea de vitamine, condimentare exagerată, apariția unor produse de supraîncălzire cu efecte iritante etc.) care măresc incidența bolilor aparatului digestiv.

În ceea ce privește conservele, ele pot contribui la raționalizarea alimentației, oferind posibilitatea stocării îndelungate a produselor perisabile și permițînd o aprovizionare continuă cu alimente variate în tot cursul anului. Să nu uităm însă că, deși tehnologia modernă a reușit să păstreze majoritatea substanțelor nutritive din alimentele sterilizate, totuși, dat fiind că unele se inactivează, pentru a se evita dezechilibrarea dietei este recomandabil ca folosirea produselor sterilizate să nu depășească 1/3 sau maximum 1/2 din necesarul de alimente din grupa respectivă.

— Cum s-ar putea rezuma, în câteva cuvinte, principiile alimentației raționale?

Desigur un asemenea rezumat, în mod necesar incomplet, ar fi oarecum hazardat. Au reieșit însă două aspecte principale: varietatea și respectarea proporțiilor științifice. Parafrazînd un vechi dicton,

aș spune că știința alimentației ne învață să mâncăm nu mult, ci multe.

Și aș mai sublinia, în încheiere, că această știință trebuie să pătrundă tot mai adînc în viața practică a omului modern. Este o știință pe care nimeni nu-și poate permite să o ignore.

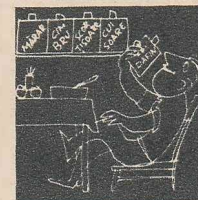
Desene de E. ARNO
Fotografii de Elena GHERA

STIAȚI CĂ...

...ALIMENTELE consumate de un om într-o lună cîntăresc cît greutatea propriului său corp?

...MĂRARUL, cimbrul, scorțișoara, cuișoara, cuișoarele și foile de dafin, în afară de faptul că dau gust mîncării, ajută la mistuirea alimentelor „grele”? Foloasele lor sînt mai mari dacă se consumă nefierate.

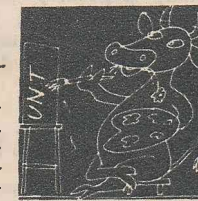
...DOUĂ legături de pătrunjel verde pot asigura nevoia zilnică de vitamină C a unui om? Această plantă este totodată și o sursă bogată de vitamină A. Frunzele proaspete pot fi folosite ca mirodenii pentru salate, supe și diferite mâncăruri de legume și carne.

...IAURTUL conține o serie de microorganisme foarte utile? De mult încă, Mecnikov propunea să se paralizze acțiunea nocivă a microbilor de putrefacție intestinală, a acestor surse „de arterioscleroză și de moarte”, cu ajutorul unui bacil care se găsește în iaurt.

...CULOAREA untului variază în funcție de alimentația animalului? Culoarea este mai galbenă cînd animalele se hrănesc cu nutreț proaspăt, decît atunci cînd stau în staul și consumă nutreț uscat.

...ÎNTR-O farfurie de supă se găsesc circa 19 linguri de apă și numai o singură lingură de substanțe hrănitore? Mai precis: un sfert de lingură de grăsime, cîteva grame de săruri minerale (evident nu numai sarea de bucătărie ci și alte săruri), iar restul, substanțe gustative.

...ÎN GENERAL alimentele au mai multă apă decît ni se pare la prima vedere? Un kilogram de carne conține aproximativ 700 gr apă, cartofii cam tot atîta, iar cele mai multe fructe și legume — pînă la 80-90% apă.

...EXCESUL de greutate antrenează, pe lîngă alte neplăceri, o muncă suplimentară a inimii? O greutate depășită cu 20 kg echivalează cu o povară de 20 kg pe care un om cu o greutate normală ar fi obligat să o poarte zilnic în spate.

Congresul de la Marsilia și

„ANARHIA NUTRITIVĂ”

Recent s-a întrunit la Marsilia congresul medicilor dieteticieni din Franța. Deși congresiștii și-au concentrat atenția asupra problemelor de alimentație specifice acestei țări, unele concluzii au o rezonanță mai largă. După caracterizarea revistei „Paris-Match”, ele sînt „în același timp uimitoare și neliniștitoare”.

„Consumatorul francez este lipsit de simțul măsurii — constată specialiștii... Din punct de vedere dietetic noi mai trăim azi în secolele întunecate ale anarhiei nutritive!”

Și acum cîteva avertismente: „A considera prînzul drept singura masă demnă de acest nume este o erezie. Să bei dimineața doar o simplă ceașcă de cafea înseamnă să te ridici împotriva firii. Cea mai bună soluție: un mic dejun foarte substanțial, un prînz nu prea greu și o cină obișnuită”.

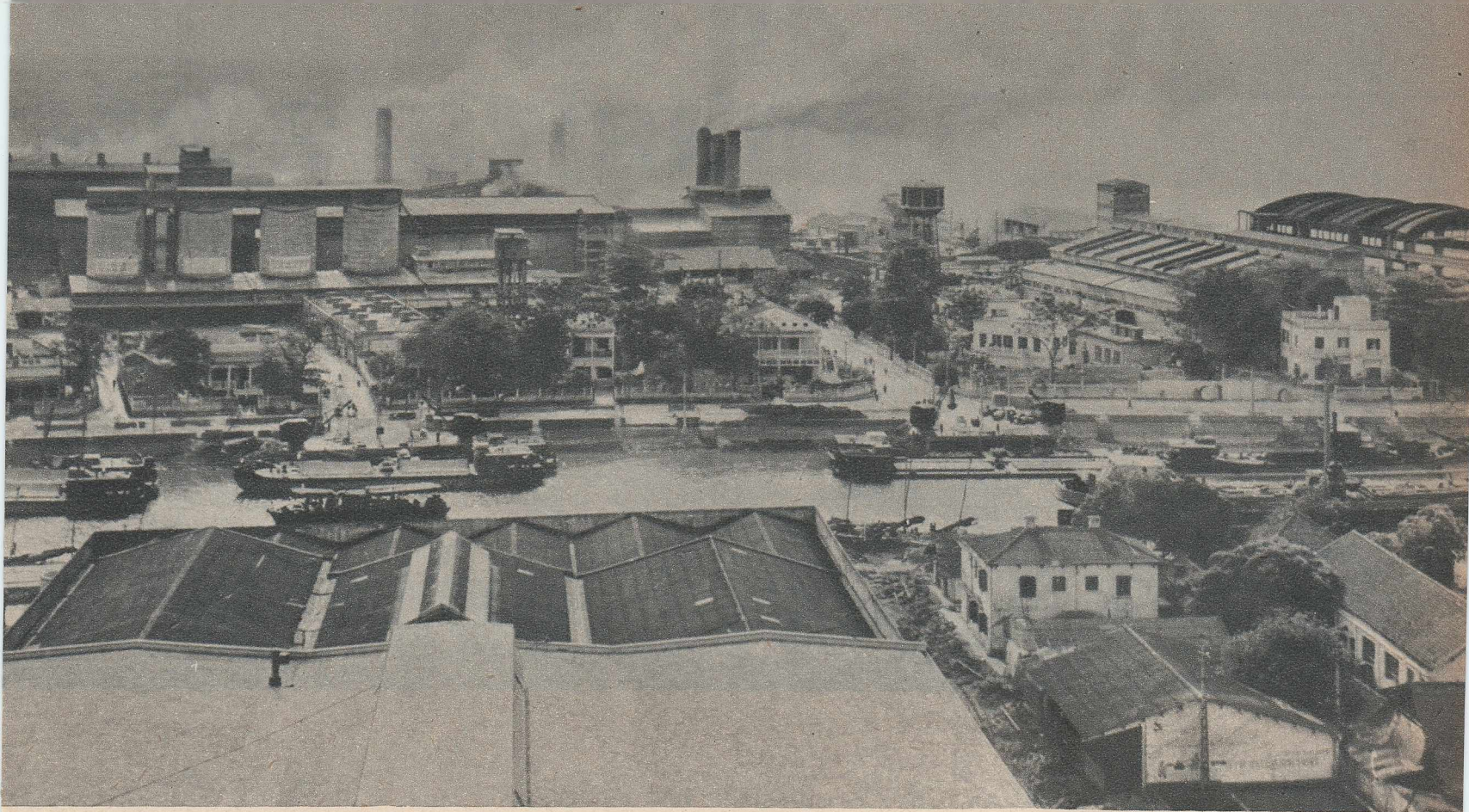
Bineînțeles, medicii dieteticieni sînt ultimii care ar dori să-și cîștige un renume de austeritate. Ei recomandă, pur și simplu, cumpătare și proporții juste. Iată cum rezumă revista franceză părerile lor:

„Noi nu sîntem călăi — jură tehnicienii dietei. Noi cunoaștem aforismul lui La Rochefoucauld: «Cît de trist este să-ți conserve sănătatea cu pretul unui regim prea sever». De altfel noi înșine prețuim bucatele alese. Noi, credem însă că totul depinde de echilibru, de «dozajul» individual. Sub regele Henric al IV-lea alimentația se axa pe consumul de carne. Atunci vîrsta medie nu depășea 35 de ani. Spre 1900 obiceiurile alimentare au început să evolueze, să devină mai variate. Doar în acel moment curba longevității a consimțit, în fine, să crească. Și aceasta cu mult înainte de apariția antibioticelor!”

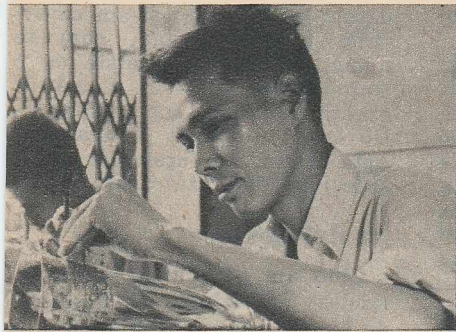

R.D. VIETNAM

astăzi

De la proclamarea Republicii Democratice Vietnam — în ziua de 2 septembrie 1945 — au trecut 18 ani. În această perioadă, poporul R.D. Vietnam a obținut importante succese în construcția socialistă. Fotografia înfățișează exteriorul fabricii de ciment de la Halphong, una din cele mai mari întreprinderi din această ramură de producție din Asia de sud-est.

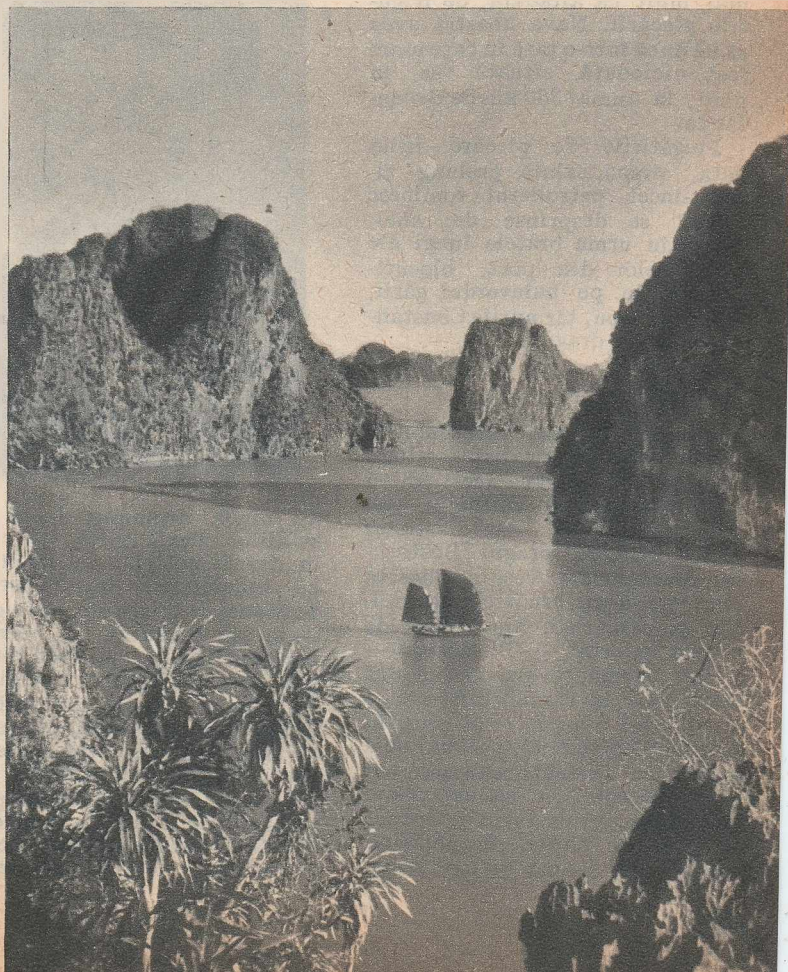
Un loc foarte mult îndrăgit de vietnamezi: pitorescul Golf Ha Long. →

← Obiectele de argint realizate în cooperativele meșteșugărești de maeștrii vietnamezi ai artizanatului, sînt adevărate lucrări de artă.

Stațiunea balneară Sam Son de pe malul mării a fost recent reamenajată, putînd primi în timpul unui sezon 18.000 oameni al muncii. ←

Membrii cooperativei agricole Kim Boi din provincia Ha Dong, care acordă multă atenție culturii porumbului, au obținut anul acesta o recoltă îmbelșugată. ↓

CU NAVA „PAGE”

în țara gheizerelor

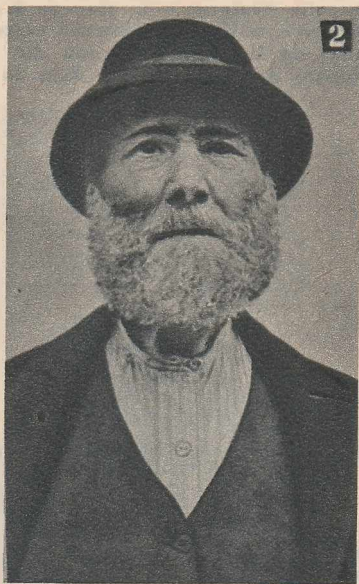

Dată-ne în ziua plecării. Deși mai fiecare dintre noi trăia acest moment pentru a nu știu cîta oară, eram totuși cuprinși, mai mult ca altădată, de frigurile plecării. Nava noastră avea să ne ducă într-o țară în care n-am fost niciodată, situată sus, în nord, la numai 350 km de Groenlanda.

Pregătirile de plecare fiind gata, sirena salută prelung și, încet-încet, petrolierul românesc „Pace” se desprinsese de chei, lăsînd în urmă brațele lungi ale macaralelor din port, blocurile-turn de pe bulevardul gării, farul cel nou, țărmurile Constanței noastre dragi...

Drumul

Pînă la Gibraltar, jurnalul nostru de bord n-a înregistrat nimic deosebit, mai ales că acest traseu constituie pentru echipajul nostru „cale bătută”. Am străbătut Marea Neagră, pragul Bosforului, Dardanelele, veșnic albastra Mediterană cu escortele de delfini și pescăruși, am trecut de ultima „poartă” — Gibraltarul — și iată, nemărginitul Ocean Atlantic. De la capul Finisterre — din nordul Spaniei — și pînă la Reykjavik (Islanda), oceanul ne-a purtat cu legănări serioase, cu vînt puternic, cu valuri uriașe ce se spărgeau cu furie de corpul de oțel al navei, împrăștiînd dantele de spumă și curcubeie.

În ciuda drumului lung și a stihilor dezlănțuite — cărora marinarii noștri le-au făcut față cu îndelungata lor experiență îmbinată cu știința navigației — ne-am străduit să petrecem timpul liber într-un mod cît mai plăcut și mai folositor. Vizionări de filme, audiții muzicale pe benzi de magnetofon, concursuri de șah, lecturi interesante din fondul bogat al bibliotecii vasului — iată cum ne-am împlinit ceasurile de răgaz. Și, firește, am căutat să ne împărtășim reciproc cunoștințele despre țara în care

aveam să poposim pentru întia oară.

Ne-am adus astfel aminte din cele citite că istoria acestui mic popor de pescari și crescători de oi, ce numără astăzi aproape 180.000 suflete — își are începuturile în urmă cu aproximativ o mie de ani, cînd din lungile „drakkare” cu gîturi de balaur, ce au acostat la țărmurile insulei, au debarcat vikingii bărboși ai lui Eryk cel Roșu. Mica republică întemeiată în secolul X — al cărei parlament (Althing) este cel mai vechi din lume — și-a păstrat independența numai trei veacuri. În 1262 țara a fost subjucată de Norvegia, apoi de Danemarca. Abia după șapte secole de împilare, islandezii au scuturat jugul străin, în iunie 1944. În afară de

datele istorice mai știam că vechile legende — saga, cum se numesc — descriu Islanda ca o „mîndră regină cu diademă de gheață pe cap și foc în inimă”. De ce o asemenea comparație? Asta aveam s-o înțelegem o dată ajunși pe pămîntul acestei țări.

La Reykjavik

Cînd am pătruns în apele islandeze am izbutit să deslușim de la distanță, mai întii cu ajutorul binocurilor, iar apoi cu ochiul liber, primul munte de gheață de pe coastă, alb și conic. În după-amiaza aceleiași zile, ancora vasului nostru era fixată în fața Reykjavikului.

În fața noastră, pe un tăpșan verde, străjuit de munți stîncoși,

negri, de lavă încremenită, se răsfrătau la lumina puternică a soarelui nordic de vară, un pumn de căsuțe albe, cu acoperișuri roșii și verzi ca niște scufițe de copii. În acea clipă am avut simțămîntul că mă aflu în fața unui decor de teatru de păpuși unde se reprezenta un basm nordic al Selmei Lagerlöf.

Așadar, iată-ne în țara lui Haldorr Laxness, maestru povestitor al vieții unui popor pașnic dar încercat în lupta cu natura aspră înconjurătoare.

Ceea ce ne-a impresionat plăcut de la început a fost ospitalitatea nezgomotoasă, sobră, a islandezilor. Aceeași ospitalitate am întîlnit-o și în timpul vizitei prin oraș. Care mai de care se oferea să ne explice, să ne călăuzească și aceasta în mod simplu, prietenos, cu satisfacție aș putea spune.

Reykjavikul este situat pe niște coline ce coboară în pantă lină spre mare. Parcurgînd străzile cu case în general joase — notă discordantă făcînd cîteva blocuri foarte înalte care strică armonia generală — te uimește curățenia care domnește pretutindeni.

Acest fapt se datorește în bună măsură și... sistemului de încălzire, bazat nici pe cărbuni, nici pe lemne, nici pe petrol, ci pe apa caldă care țîșnește din belșug din gheizere. Și încă ceva care te izbește: predominanța pietrei; drumurile sînt pavate cu piatră; gardurile caselor sînt din piatră; straturile de flori sînt împrejmuite cu borduri de piatră albă... ș.a.m.d. Faptul e și explicabil în această țară — adevărată împărăție a vulcanilor. Cîmpiile aride, acoperite cu sedimente vulcanice — consecință a repetatelor erupții, dintre care cea mai catastrofală a fost erupția vulcanului Laki, în 1783 — ocupă de altfel aproape a zecea parte din suprafața insulei. Aceasta, împreună cu prezența ghețarilor pe de o parte și lipsa pădurilor pe de altă parte — rezultat al tăierii fără cruțare a lemnului în trecut — a făcut ca țara să aibă foarte puțin pămînt fertil, hrana oamenilor fiind asigurată în general de fauna oceanului; 500.000 de tone de pește pescuiesc anual islandezii pe lîngă limbile de nisip și în fiordurile care nu îngheață. Această cantitate însemnată face ca peștele să fie pentru Islanda nu numai un produs alimentar de bază, ci și un principal articol de export. Abundența peștelui în apele islandeze i-a atras pe pescarii englezi care, încălcînd legile internaționale, au venit să-și caute aci prada — dînd astfel naștere

cu cîtăva vreme în urmă la un conflict între cele două țări.

Dar să revenim la Reykjavik. În capitala islandeză am stat relativ puțin. Aci însă îți sînt suficiente cîteva ore pentru a vedea lucrurile cele mai interesante din oraș — lacul din centru cu gîștele, rațele sălbatiche și lebedele sale albe, stadionul, teatrul, universitatea, Galeria națională. Și pentru că toate acestea din urmă sînt de capitolul cultură vreau să relev marea număr de librării pe care le întîlnești aci.

★

... Cele două zile, cît a durat descărcarea vasului, s-au scurs pe nesimțite. Iată-ne așadar gata

să ne luăm rămas bun de la această țară. Pornind spre melea-gurile natale, am dus cu noi nu numai imaginea unor ținuturi pline de o frumusețe originală, ci, mai ales, a locuitorilor săi, oameni curajoși, harnici, binevoitori, care-și iubesc cu ardoare patria și ar vrea s-o vadă scăpată în primul rînd de primejdia pe care o constituie apartenența sa la N.A.T.O. și transformarea insulei într-o bază militară pentru bombardierele americane. Și fără îndoială că idealurile mărețe ale lui Njar și Gunnar, prevestirile voluspei despre venirea „vîrstei de aur” se vor împlini...

dr. Ovidiu IONESCU

1 La intrarea în apele Islandeze din fața Reykjavikului, petroleului românesc „Pace” arborează, în semn de salut, steagul Islandez.

2 Figură tipică de Islandez.

3 Orașul Reykjavik privit de la înălțime.

4 Case în general scunde și o curățenie exemplară — aceasta caracterizează Reykjavikul.

5 Un grup de copii islandezi...

6 În portul Reykjavik — creația a naturii — pot acostă vase din cele mai diferite, de la micile traulere pescărești și pînă la cargouri cu depozamente de mil de tone.

INSCRIȚIE LA O FOTOGRAFIE

idilă siciliană

de Lascăr SEBASTIAN

Dacă ar fi să-l credem pe Teocrit — poetul bucolic născut acum vreo 2200 de ani la Siracusa — în treaga insulă a Siciliei a fost în antichitate un ținut pașnic și idilic al păstorilor care, păzind turmele cățarate pe muchii de dealuri, n-aveau altă treabă și altă grijă decît, exclusiv, să se ia la înțrecere între dînșii cine cîntă mai bine din trișcă și cine zice mai bine stihuri pastorale.

Cam la o sută cincizeci de ani de la moartea lui Teocrit, Virgiliu, care l-a imitat, invocă mereu muzel siciliene (Sicelides Musae), adică pe acelea care inspiră și prezidează poezia păstorească. E drept că poetul latin mai lasă să se întrevadă în *Bucolicile* lui și cîte ceva din frămîntarea tulburatelor sale vremi; cu toate acestea, atmosfera idilică este păstrată.

Dar poezilor nu se cade să le dăm crezare întru totul. Căci ei nu exprimă totdeauna numai ceea ce văd cu ochii și ceea ce sufletul lor generos dorește să fie. Oricum chiar dacă primim ca adevărat idilismul Siciliei antice trebuie să recunoaștem că Sicilia nu mai e de mult idilică. Nu numai din pricina acelei bande secrete reacționare care tilhărește și omoară, numită Mafia și care își are sediul central la Palermo. Ci și din pricina altei „mafii“, căci mafia în limba populară a sicilienilor mai înseamnă și mizerie, sărăcie cumplită. Că întreg sudul Italiei, din care face parte, Sicilia e pradă acestei mizerii, întinse cu brațe de caracatiță peste toată insula. Despre această adîncă sărăcie a sudului italic ne vorbesc mai toți poezii și povestitorii vremii noastre. Unul dintr-înșii, Carlo Levi, ne declară chiar că „Cristos s-a oprit la Eboli“. Or, sărăcia lucie n-a făcut niciodată casă bună cu idila. Că realitatea e mai puțin aproape de Teocrit decît de poezii noi, ne dovedește o infinitate de fapte și mici și mari.

Iată un fapt mărunț, dar plin de înțelesuri, pe care fotografia de alături ni-l fixează în memorie ca pe o obsesie, incitîndu-ne la aceste întristătoare comentarii.

Bărbatul sărăcăcios îmbrăcat, care duce pe un umăr sicrișul de scînduri albe al unui prunc, se cheamă Sebastiano Bosco și trăiește și muncește în Sicilia, la Pachino, nu departe de Siracusa, unde, acum vreo 2200 de ani, s-a născut poetul bucolic Teocrit. E adevărat că el nu este păstor, ca Thyrsis și Corydon eroii ai eglogelor teocritiene. Bosco e zidar de meserie. Și deși meseria este într-adevăr brătară de aur, se poate vedea că în Sicilia aurul e de tinichea. Sebastiano Bosco, zidarul, cu toată meseria lui, n-are după ce bea apă. Nici el, nici ai săi. Dacă de multă vreme bietul Bosco știe perfect de bine cît e de greu să trăiești în țara lui, acum e silit să constate că tot atît de greu este să și mori. Fiindcă o înmormîntare costă cel puțin cît vreo mie de piini. Și cum ar putea un zidar din Pachino să-și rostuiască dintr-o dată această mie de piini, cînd el abia dacă are cîte una pentru fiecare zi? Și de înmormîntat trebuie să înmormînteze. Căci lui Bosco i-a murit zilele acestea ultima fiică. Nevasta lui Bosco, femeie hărțuită de sărăcie și vlăguită de nemîncare, a născut un prunc mai firav decît dînsa. După nouă zile, copila s-a prăpădit. Gingașa ființă n-a prididit să asculte de îndemnul poetului Virgiliu pe care l-am pomenit și care zice într-una din bucolice unui nou-născut: „De pe acum, prunc plăpînd, arată zîmbindu-i, că-ți recunoști mama“ (*Incipe parve puer visu cognoscere matrem*)... Fata lui Bosco n-a avut cînd zîmbi chinutei sale mame. Și chiar dacă i-a zîmbit, acum tot trebuie înmormîntată. Cu ce? Zidarul n-are lețcaie. Vecinii lui — unul, poate, zugrav; altul fierar; altul pantofar — nu sînt mai pricopsiți. Tot ce-au putut face a fost să risipească peste racla mică un mănunchi, două de flori. Doar un prieten, un dulgher, i-a rostuit cîteva scînduri de brad și a meșterit în grabă coșciugul. Muncitorii se ajută între ei. Dar din păcate, nu se ajută decît cu cît pot. Și acolo, în Sicilia, nu pot prea mult. De aceea, tatăl pruncului care a trăit doar nouă zile a luat sicrișul pe umăr și cu pași apăsați se duce să-l îngroape. Cînd n-ai bani pentru viață, n-ai bani nici pentru moarte.

Citesc pe chipul trist al zidarului Sebastiano Bosco, care-și ține pleoapele strivite, o inefabilă durere. Dar gura lui strînsă și maxilarul inferior, proeminent și dîrș, îmi spun că sufletul lui Bosco a împletit durerea cu o revoltă mută.

Ah, unde ești, poete Teocrit, să ne cînti idilele siciliene ale zilelor noastre?...

FENOMENUL WAGNERIAN

e sărbătorește pretutindeni în vara aceasta împlinirea a 150 de ani de la nașterea Richard Wagner, venit pe lume la Leipzig, în mai 1813. El acesta se împlinesc totodată decenii de la moartea pozitorului, a cărui inimă năcetat să bată la Veneția, februarie 1883.

La rectoria celor 70 de ani ai lui marelui muzician a fost însoțită, frământată, Wagner oscind din plin zbuciumul azeit marilor creatori ce caută u izbutesc să găsească o stea născută în existența lor. Ilirile sale au avut o amplificare necunoscută până la el: la impetuozitatea revoluționarului care ajunseser în pragul logiei socialiste, la resemnarea mistică a poposului slujitor lui Cristos și pesimismul provenientă schopenhauriană.

care în 1848 participa la revoluția din Dresda și apoi, lăsat de poliție, lua drumul lui, ajungea spre amurgul și sale prietenul și sfetnicul elui Bavariei.

Involburata mare a existenței wagneriene este, din distanță distanță, luminată de faruri cărora raze strălucitoare îi eolează nu numai pașii eroici, și zigzagurile, și nu numai zagurile, dar și rătăcirile, i ele au fost legate de patetica uință a rostirii unui mesaj, de un tulburător omenesc.

Este faruri sint operele lui gner, a căror succesiune conează un ideal estetic cu totul oluționar pentru acele vremuri: el se întrezărește în operele primei tinereții — „Rienzi”, „Olandezul zburător”, prinde tururi mai desluate în peada celei de-a doua tinereți, ioadă compunerii lui „Lohengn” și „Tannhäuser”, și se stalizează în epoca deplină turității cu „Tristan și Isolda”, „Parsifal”, „Inelul Nibelungilor”, aștrii cîntăreți din „Nürnberg”. Cîntecul de lebadă „Parsifal”, este, cum bine spune Thomas Mann, „celebrarea unui solemn nas bun, ultimul cuvînt în aea tăcerii eterne, cu ceva esc în măreția... oboselii sale”.

Creația lui Wagner concenază ca într-un focar tendințele dezvoltare ale romantismului zical din a doua jumătate secolului al XIX-lea. Este omea cînd reacțiunea burghezodă se manifestă cu o ulență sporită ca urmare a oluțiilor de la 1848 și a Cunei din Paris din 1871 — care, izbutind să le reprime, ea să nu le mai vadă repetate și ca răspuns la închegarea mai amenințătoare a mișcării uicitoarești în jurul ideii comu- mului, „stafia ce cutreiera ropă”. Înăbușirea mișcărilor eliberare națională și socială, ensificarea terorii și restrîn- cea libertăților acționează ternic asupra conștiinței ar- tului romantic, adîncindu-i uciumul, indoielile, oscilările. salurile spre care năzuiește vin tot mai himerice, iar des- carea în care adesea cade, din în ce mai sumbră.

Caracteristic pentru fenomenul wagnerian, ca moment culmi- nt al romantismului, este otul că trăsăturile specifice entului romantic sînt hiper- lic amplificate, ceea ce impri- i muzicii acestuia, orice ar prima ea, dimensiuni gran- case. Aceasta face ca senti- entul încercat la ascultarea izicii lui Wagner să fie unul totală copleșire.

Opera „Tristan și Isolda” (1859), acest moment crucial romantismului, reprezintă pterofierea laturii lirice a uzicii romantice. Interesul ntru intimitatea sufletului nesc se transformă în indivi- ualism acerb, căci eroii nu se ndesc decît la felul cum se ot contopi unul în celălalt, ig de oameni și găsesc suprema salizare a iubirii lor în îmbră-

țișarea funestă a morții. O nes- firșită melancolie se desprinde din Tristan, o melancolie pe care Wagner a știut-o exprima atît de sfîșietor și de pregnant, încît ea a devenit simbolul unei stări de spirit mai generale a vremii: sentimentul „trista- nesc”. Această melancolie nu mai este, ca la ceilalți romantici, umbra care stăruie, mai puțin sau mai îndelung, pe un chip luminos, ci a devenit trăsătură fundamentală a psihologiei erou- lui. Acesta își savurează cu o stranie voluptate suferința lăuntrică.

Tetralogia wagneriană „Inelul Nibelungilor” reprezintă hiper- trofierea laturii eroice a roman- tismului muzical. Avîntul de luptă și năzuințele generoase se transformă în grandoare tita- nică. Eroii sînt nu oameni, ci zei și semizei. În figura lui Siegfried se perpetuează desigur ceva din dîrzul eroism beethove- nian, dar la Wagner încordarea vitejească a forțelor este conce- pută sub semnul ideii de supra- om. Eroismul său nu este erois- mul de care ar deveni capabil orice om armonios dotat, ci apanajul unor făpturi neobișnu- it de înzestrate, excepționale.

Și la ceilalți romantici exista o dedublare a conștiinței erou- lui, oscilînd între reflexivitate și acțiune, izolare și dăruire, introspecție și fraternizare, speranță și dezamăgire. Cu Wagner însă, dedublarea conștiinței capătă aspectul unei rupturi violente între planuri. Pe de o parte „prea omenescul” senti- mentelor, care mistuie și degra- dează personalitatea, pe de alta „supraomenescul” puterii nevero- simile de-a înfrunta cerurile înseși. Dintr-o asemenea sfîșiere a conștiinței nu putea să nu ia naștere o cumplită criză spiri- tuală.

Întreaga existență a lui Wagne- r a fost într-adevăr un conti- nuu zbucium. Ideea morții îl bin- tuia fără încetare, cînd turmen- tîndu-l, cînd zîmbindu-i consola- tor. Chiar un Nietzsche, care începuse prin a fi cel mai fervent admirator al lui Wagner, s-a dezis public de acesta prin pamflete ce înfățișau spiritul wagnerian ca pe o gravă boală a muzicii.

„Parsifal” ultimul cuvînt al lui Wagner, este totodată și suprema încercare a acestuia de a leși din criză. Unde găsește însă Wagner salvarea? În totala supunere față de religie. „Parsi-

fal”, de altfel, nici nu mai este operă, ci un „mister scenic”. Deci, nici vorbă nu poate fi de o leșire din criză, ci doar de o aparentă rezolvare a ei. Proster- narea în fața divinității și dez- icerea de tot ce e pămîntean, nu face decît să împingă spre ultima sa etapă marasmul lăun- tric al eroului wagnerian.

Criza reprezentată de fenome- nul wagnerian era accentuată de contradicția stridentă ce se stabilea între acest mod sub- iectivist de a înțelege viața și posibilitățile din ce în ce mai mari ale muzicii de a reda veridic procesele vieții.

Ne gîndim la marile progrese înregistrate de limbajul muzical romantic pe linia transformării lui într-un material maleabil, suplu, capabil de a sugera curcea neîntreruptă a sentimentelor, ciocnirile și nuanțele acestora. Limbajul muzical devenea treptat un instrument de mare pre- cizie în înregistrarea celor mai fine tresăriri ale sufletului. Wagner ducea mai departe cuceririle predecesorilor săi, îmbo- gățind muzica cu noi posibilități de a oglindi dialectica sufletului uman. El creează melodia „infi- nită”, acel flux melodic perpetu care, nemişcînd segmentat de opriri convenționale sau de opoziții artificiale între o temă și altă temă, sau între temă și dezvoltarea ei, sugerează ideea mersului neabătut înainte, a devenirii neîntrerupte. Mișcarea continuă a melodiei infinite este amplificată, iar uneori chiar determinată de mișcarea conti- nuă a armoniei, pe care Wagner o face să evolueze pe lingă țăr- muri tonale, mereu noi, mereu mai îndepărtate, fără a o lăsa să ancoreze în fața vreunui din ele. Această permanentă și aproape nesimțită modulație a limbajului armonic trezește același sentiment, al unei vaga- bondării spre orizonturi indefi- nite, pe care le exprima substan- ța melodică a muzicii sale.

Îmbinînd într-un fel inedit instrumentele, smulgînd unora din ele posibilități de expresie nerealizate pînă la el, amplifi- cînd anumite grupe, alternînd momentul solistic cu intervenția ansamblului, Wagner duce pe înalte culmi capacitatea drama- tico-psihologică a gîndirii orches- trale. Cu ajutorul ei compozi- torul sugerează și tainele sufletu- lui (preludiile la „Tristan” și „Parsifal”), și tragediile de mare anvergură socială („Marșul

funebru” din „Siegfried”), și as- pectele grandios-fantastice ale lumii exterioare. („Cavalcada Valkirilor” și „Călătoria lui Siegfried pe Rin”).

Contribuția cea mai de seamă a lui Wagner la progresul lim- bajului muzical o reprezintă însă noua sa concepție despre operă. Pe terenul acestui gen, de altfel, s-au săvîrșit inovațiile aduse de el gîndirii melodice, armonice, orchestrale. Dorința lui Wagner de a reforma opera era o reacție la priveliștea pe care o oferea „concertul costum- at” al opereii italiene. După Monteverdi aceasta evoluase, după cum se știe, spre o re- prezentare cu caracter de di- vertisment, în care veridici- tatea, dramatismul, orchestra sînt sacrificate frumuseții melo- dice. Opera italiană trăia doar prin cele câteva arii încîntătoare artificiale legate între ele prin recitative și susținute de un sumar acompaniament al or- chestrei. Ideii de „concert costum- at” Wagner îi opune ideea de „dramă muzicală”. Ea se va deosebi prin aceea că va exprima un conținut omenesc important de înaltă semnificație filozofică; baza ei literară de înaltă valoare poetică va fuziona intim cu expresia muzicală, punîndu-se reciproc în valoare, discursul muzical se va desfășura ca un continuu recitativ melodic, nefrîmîțat în arii și recitative, pentru a putea crea sentimentul acțiunii psihologice și scenice neîntrerupte; din funcția de acompaniatoare, orchestra devine purtătoarea principală a acțiunii și frîmțîrilor suflete- ști ale eroilor, aducînd astfel îndeosebi prin sistemul leitmo- tivelor, un puternic suflu sim- fonic în spectacolul de operă.

Reforma wagneriană a opereii are desigur puncte nevralgice și laturi discutabile. Vrînd să realizeze acea sinteză între expre-

sivitatea vocală și cuceririle in- strumentalismului, sinteză la care chema Beethoven prin fi- nalul simfoniei sale cu co- ruri, Wagner a pornit nu de la ideea cantabilității vocale, ci de la aceea a virtuozită- ții instrumentale. Vocea omenescă este de aceea covir- șită în operele sale de obligația unei intonații cu mari dificul- tăți și de prezența orchestrei, întotdeauna masivă și dominan- tă. Totodată vrînd să scape opera de conventionalismul sti- lului italian, Wagner a adus în creațiile sale un nou conven- ționalism, acela al intermina- bililor discursuri și al tensiunii prelungite peste măsură, al grandilocvenței care înlocuiește simplitatea și firescul exprimării.

Deși opera wagneriană n-a fost pretutindeni îndrăgită și găzduită, mai ales din cauza marilor dificultăți legate de punerea ei în scenă (voci cu totul excepționale, virtuozita- tea orchestrei, somptuozitatea decorurilor și... preferința conservatoare a publicului pentru opera cu arii), principiul din care ea a izvorit, acel al dramei muzicale, a jucat un rol covîrșitor în istoria ulterioară a genului. Stilul tradițional al opereii ita- liene a fost definitiv discreditat. Verdi însuși, prințul opereii ita- liene, convingîndu-se de caracte- rul profund rațional al reformei lui Wagner a pășit în „Falstaff” și „Othello” pe dru- mul deschis de acesta. Evolu- ția opereii va consta de acum înainte în continua pătrundere a genului de veridicitate drama- tică.

Dînd muzicii o elocvență de o intensitate necunoscută pînă atunci, făcînd-o mai pasionată, mai grandioasă, mai vehementă, mai mlădioasă decît oricînd, creația wagneriană duce roman- tismul la apogeu. Aspirația compozitorilor romantici spre intensificarea forței emoționale a muzicii își găsește aici o realizare culminantă.

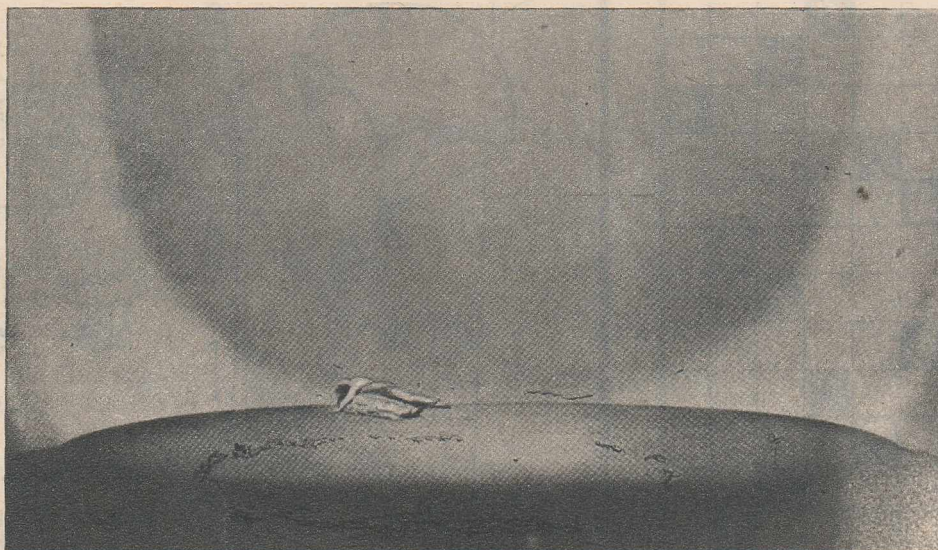
Strecurînd în sufletul muzicii veninul pesimismului, simboliz- zat de schopenhaurianul senti- ment „tristanesc” și al procese- lor irezolvabile de conștiință, creația lui Wagner semnifică intrarea romantismului în criză. Era criza morală pe care o trăia în societatea burgheză intelectualul aplecat cu exclu- sivitate asupra propriului său eu. Cultul individualismului din ce în ce mai exacerbat în muzica romanticilor, trebuia să ducă inevitabil spre o asemenea criză.

Particularitatea acestui mo- ment culminant al romantismu- lui constă dar în aceea că vicierea ideologică și sufletească a muzicii merge mîna în mîna cu amplificarea posibilităților ei expresive. Iată ce face ca, deși impregnată de sentimente funeste, deși planînd la înălțimi amețitoare muzica wagneriană să exercite putere de atracție.

Purificată de scurgerea vremii, această muzică, pe care acum trei sferturi de secol cei mai mulți o respingeau ca pe un fenomen maladiv a ajuns în zilele noastre un simbol al înal- telor aspirații ale omului, al totalității sale dăruiri.

George BĂLAN

Decor wagnerian la Bayreuth.

FUNICULI, FUNICULA

Stiați în ce împrejurări a compus Denza cançoneta devenită atît de populară „Funiculi, funicula”? Ea a fost lansată la inaugurarea funicularului de pe Vezuviu, în iunie 1880 — dată la care a fost făcută și fotografia de mai jos. După cît se vede, pe atunci noțiunea de funicular era mult mai... legată de pămînt ca azi.

PUI PATRUPEZI ȘI GĂINI MAMIFERE

Dintr-un ou ca oricare altul a ieșit un pui cu patru picioare. Locul întîmplării: o fermă avicolă din R.P. Ungară. După cîteva zile fenomenul s-a repetat. Picioarele dinapoi ale originalilor pui sînt situate la capătul coloanei vertebrale, iar cel mai tînr dintre aceștia le folosește cu succes la mers.

Cam în aceeași perioadă o femeie din satul Tisalek tîind o găină a găsit în abdomenul ei un pui viu în vîrstă de 18-19 zile, care

a murit puțin timp după aceea. Ciudata descoperire a fost trimisă la Debrecen, iar specialiștii au comunicat că un asemenea caz nu a fost descris încă în literatura mondială. Cauzele fenomenului vor fi stabilite de o consfătuire științifică special convocată.

povestea vorbei

DIN ISTORIA CHIMIEI

Știința numită azi *chimie* era cunoscută în evul mediu ca *alchimie*, cuvînt, care, prin istoria lui, se leagă de orientarea greșită a activității unor alchimiști. Se știe că aceștia erau preocupați de găsirea unor posibilități de transformare a metalelor obișnuite în aur, cu ajutorul așa-numitei *pietre filozofale*, substanță cu însușiri fantastice. Într-adevăr, *alchimie* provine din arabul *al-kimiya*, care înseamnă tocmai „piatră filozofală”.

Numele obișnuit al acestei substanțe imaginare era însă în limba arabă *al iksir*, de unde provine *elixir* al nostru, care înseamnă pînă astăzi „licor magic, remediu miraculos”. Alchimiștii medievali căutau printre altele să descopere un „elixir al vieții”, adică un fel de medicament de reîntinerire.

Terminologia chimică de origine arabă cunoaște și cuvîntul *alcool*. *Al-kuhul* a însemnat mai întîi produs cosmetic în formă de pudră fină, de culoare neagră, cu care femeile își colorau sprîncenele și pleoapele. Fardul acesta avea la bază sulfura de antimoniu. Ca în altelea alte cazuri, sensul cuvîntului a evoluat, cuprinzînd și alte substanțe cu aspect de praf mărunt, pînă ce *al-kuhul* (în forma spaniolă, *alcohol*) a ajuns să însemne „lucru foarte fin, lucru subtil”. Alchimistul Paracelsus (1493-1541) a avut ideea de a-l folosi ca denumire pentru alcool, în înțelesul obișnuit de astăzi al cuvîntului. Prin intermediul lucrărilor lui Paracelsus, termenul a pătruns treptat în vocabularul științific internațional.

Sorin STATI

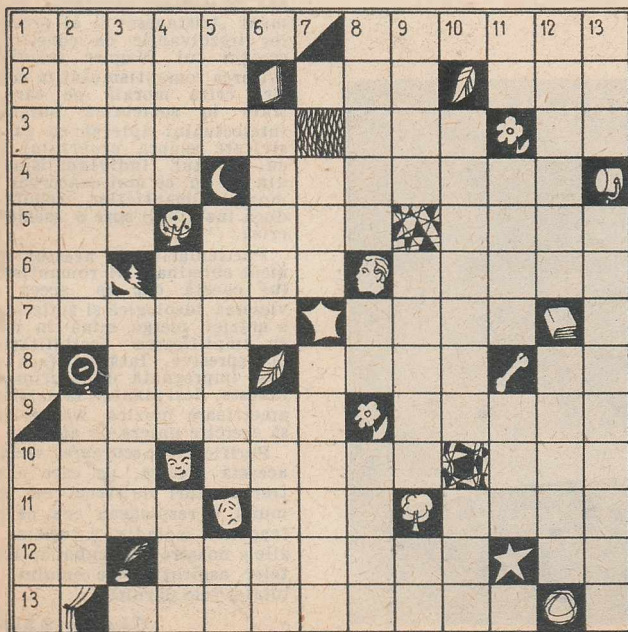
Dezlegarea jocului „Două”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Publicitate. 2) Obiașă — Egal. 3) Ui — Nișe — Ile. 4) A — Statut — I. 5) Pitecantrop. 6) Unit — Nut — Ni. 7) Nd — Amic — O — A. 8) Coș — Ie — Oraș. 9) Timp — Tarama. 10) Et — Preferat.

INCRUCIȘATE PE „STRADĂ

ORIZONTAL: 1) Act de largă circulație — Regizor progresist spaniol, autor al filmului „Strada mare”. 2) În stradă — Tîrm — Te întîmpină în fața casei. 3) Oameni de pe strada mea — Monedă portugheză și braziliană — Dinșii. 4) Pictor clasic român, autorul tablourilor „Stradă în Sinaia” și „O stradă din Spa” — Erou al romanului „Strada mezinului” de Lev Kassil și B. Polianovski. 5) Tîrmul de sud-est al peninsulei Kola — Compozitor român, autorul liedului „Moșul la drum” — Așuțis. 6) Sau — Plăci subțiri de piatră folosite la pavaj etc. — Poet român, care în poezia „Primăvară” spune: „Bubunind înaintea/ Pe un pod de nori,/ Pînă țese-n drum de rază/ Străjuț de flori”. 7) Normă, poate fi și de circulație — Viitoare stație pe magistrala... cosmică. 8) Circulă pe drum de seară, avînd stație terminus... genele — Acțiune... pe stradă — Fluviu în Italia. 9) Privirile solicitate de galbenul... stopului! — Pictor rus. 10) Stopa — Renumită stațiune balneoclimaterică în U.R.S.S. — Nu duce lipsă. 11) Auto... rapid citadin! — Teodor cel... mic! — Drum... pregătit! 12) Ape-ritivul lui Grivei — Autorul

piesei „Bulevardul împăcării” — Plantă textilă. 13) Mare scriitor clasic român, autorul schițelor „C.F.R.”, „Groaznica sinucidere din strada Fidelității” ș. a. VERTICAL: 1) Lucrează... pe stradă — De pază la... întîlnirile străzilor. 2) Treacătoare — Se plimbă cu... motocicletă. 3) Prinde pe... cel ce merge-napoi! — „Șah” pe stradă. 4) Comună în R.S.S. Ucraineană — Valurile... pustiului — Oraș și munte în Filipine. 5) Scriitor sovietic, autorul cărții „Corabia feniciană” — Stradă în București (raionul V.I. Lenin) — Măsură agrară. 6) Iubire... incipientă — Marcă de automobil. 7) Stro-pite — Ținut, loc. 8) Autorul romanului „Șoseaua Nordului” — Cale! — Diminutiv masculin. 9) Străzi... mai mici — Traseu — Vorba gîstei. 10) Circulația pe străzile marilor orașe (pl.) — Zgomot pe o arteră de circulație... internă (med.). 11) Transportă! — Din nou — Poet clujean, autorul poeziei „Inginerul de drumuri”. 12) Poet sovietic, autorul poeziei „Cunosc o hucicioară pe care-i o fintină” — Dau în stradă. 13) Unealtă folosită la pavaj etc. — Autorul romanului „Strada Lăpușeanu”.

La drum!

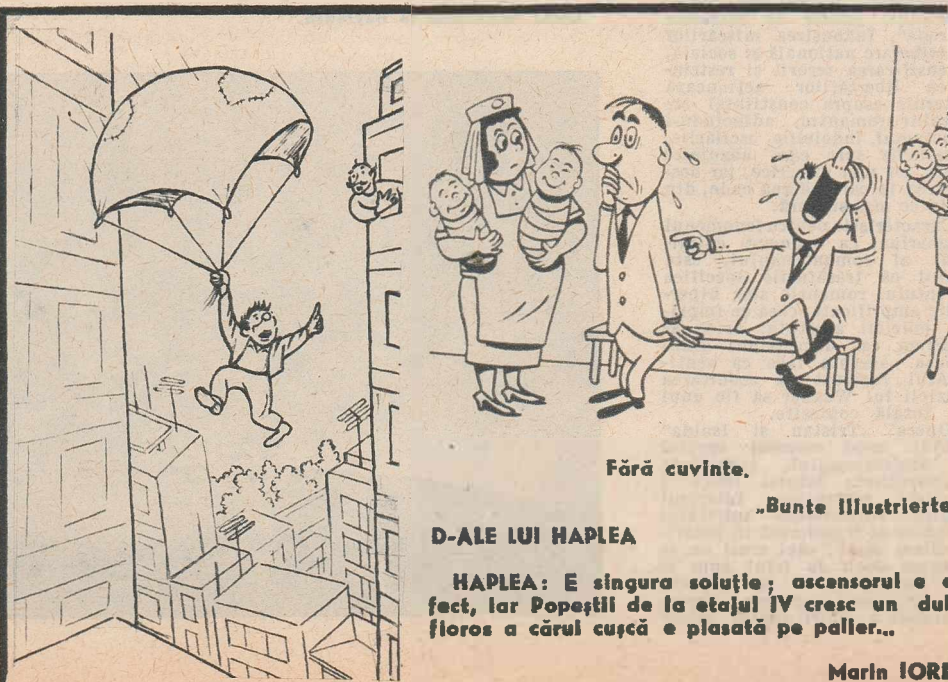
Pușini sînt azi care știu că în vestita pădure de stejari bătrîni ce se întinde între brațele Chilia și Sulina, în plină Delta a Dunării, se află întinse dune de nisip. Stejari printre dune, în nămolul Deltei!

Pornind de la Periprava, sat de pescari de pe fîrmlul de miazăzi al brațului Chiliei, ajungi curînd în marginea pădurii, trecînd mai întîi pe lângă primele dune de nisip ce-și înalță coastele spulberate de vînt printre plopii argintii.

În nisip prind a se înrădăcina copăcei și ierburi a căror culoare se reliefează mai bine pe ariul duneilor. În dreapta drumului se întinde nesfîrșită, balta. După un timp se vede un șir de

copaci ce taie stuful bălții sînt săciile ce mărginea vechiul drum „turcesc”, ca una — pe vremea stăpînirii turcilor pe aci — Sulina cu Chilia, avînd 17 poduri peste girle și bălți, un ad-vărat record pentru timpul acela. Era un drum mai mult militar, construit pentru uzul armatelor ce păzeau hotarul împărăției otomane. Azi drumul nu mai e umblat dar a rămas temelie sa de pămînt, ridicată cam cu 1-2 metri deasupra nivelului bălților, pe mulți kilometri, ca o alee dintr-un parc părăsit, umbră de sălcii de pe margine.

Iată și vestita pădure de stejari. Mari, bătrîni, cu trunchiuri groase, crengile

Fără cuvinte.

„Bunte Illustrierte”

D-ALE LUI HAPLEA

HAPLEA: E singura soluție; ascensorul e defect, iar Popeștii de la etajul IV cresc un duli floros a cărui cușcă e plasată pe paller...

Marin IORD

Dunărea exotică

puternice se unesc unele altele. În jurul lor pământ bogat mai poate hrăni felurite copăcei și liane înfrângătoare ce se urcă în sus crengile stejarilor. Acestea îndesesc din ce în ce, mează desigur prin care poți străbate decât cu greutate, deschizându-ți drum cu secura. Prin mijlocul pădurii nu poți trece decât iarna, când năzășurile nemiavând burii și liane pot fi strătute. Vara se umblă mai mult pe marginile pădurii, și cu ochii spre „Duna lui Pocora”, unde, blind desigur, serpuind între trunchiurile groase ale stejarilor. Aci sînt cele mai mari dune, mai înalte decît stejarii, care,

de pe crestele dunelor, se văd ca o mare verde de coroane și frunziș.

La ieșirea din pădure te afli în apropierea satului Letea, bogat în vii și livezi. Aci poți admira cîteva străvechi mori de vînt.

Cîmpia din jurul satului, întinsă în depărtări netede, fără nici un copac, este acoperită de ierburi de culoare roșiatică, specifice „sărăturilor”.

Dîncolo de această cîmpie, e iarăși baltă, pe care o străbați mergînd un timp prin apă ce se ridică peste osiile căruței. Ajungi apoi pe o ridicătură de pămînt, cum se spune aci un *grînd*. După ce treci printr-o adevărată pădure de stuf, înalt cît o casă, grîndul se termină.

Pînă acum cîtiva ani căruțele mergeau numai pînă aci. Pentru a ajunge la Sulina, oamenii au tăiat în stuful des un canal, ce se mai vede încă, îngust numai cît să treacă o lotcă, prin care ieșeau la mare și apoi pe mare ajungeau la Sulina.

Acum, există drum de căruță pînă la Sulina.

În aceste cîteva notări mai mult decît sumare nu putem, desigur, să vă înfățișăm pitorescul inegalabil al Deltei noastre. Așa ceva nici n-ar fi posibil. Dacă însă, îndemnați de aceste rînduri, veți porni la drum să vedeți minunățiile descrise, ele își vor fi îndeplinit misiunea.

P. VOICULEȚ

Piciorul plat este o afecțiune pe care o întâlnim la un număr destul de mare de persoane și care dă fenomene dureroase, supărătoare. Este o afecțiune a perioadei adolescenței ce constituie efectul creșterii rapide a corpului și al măririi greutateii lui. Profesia are de asemenea un rol important în apariția bolii. O muncă ce se exercită ore în șir stînd în picioare sau umblînd mult, poate cauza boala, deoarece în timpul mersului și al statului în picioare bolta tălpii tinde să se aplatizeze. În mod normal această tendință este echilibrată prin contracția mușchilor gambei. Or, această contracție a mușchilor nu poate să se exercite multă vreme fără a determina o oboseală.

Așadar boala începe cu oboseala, cu neputința mușchilor însărcinați să asigure statica piciorului și cambrarea boltei din talpă. Survine după aceea o întindere a ligamentelor care leagă oasele labei și de aici o turtire a boltei din laba piciorului. Acum apar și durerile prin distenția ligamentelor și devierea piciorului înăuntru. În ultima perioadă se produce o deformare a scheletului rezultată printr-o continuă presiune anormală. Suprafețele articulare se alterează și piciorul plat devine definitiv. Suferințele persoanelor atinse de această deformare a scheletului nu se opresc de obicei numai la laba piciorului. Din cauza poziției anormale, ca o reacție în lanț, alte grupe musculare, superioare, sînt solicitate la un efort suplimentar pentru a corecta, pe cît posibil, poziția corpului. De aici dureri în gambe, genunchi, la solduri și în șale.

Persoanele suferinde se cred atinse de un reumatism grav, cu atît mai mult cu cît adeseori se produc și tulburări circulatorii locale care pot da inflamații la glezne și la laba piciorului. Fără îndoială că la examinarea medicală atentă se constată prezența piciorului plat, care este cauza adevărată a durerilor suportate de bolnav.

Ce e de făcut? În prima perioadă a durerilor și a

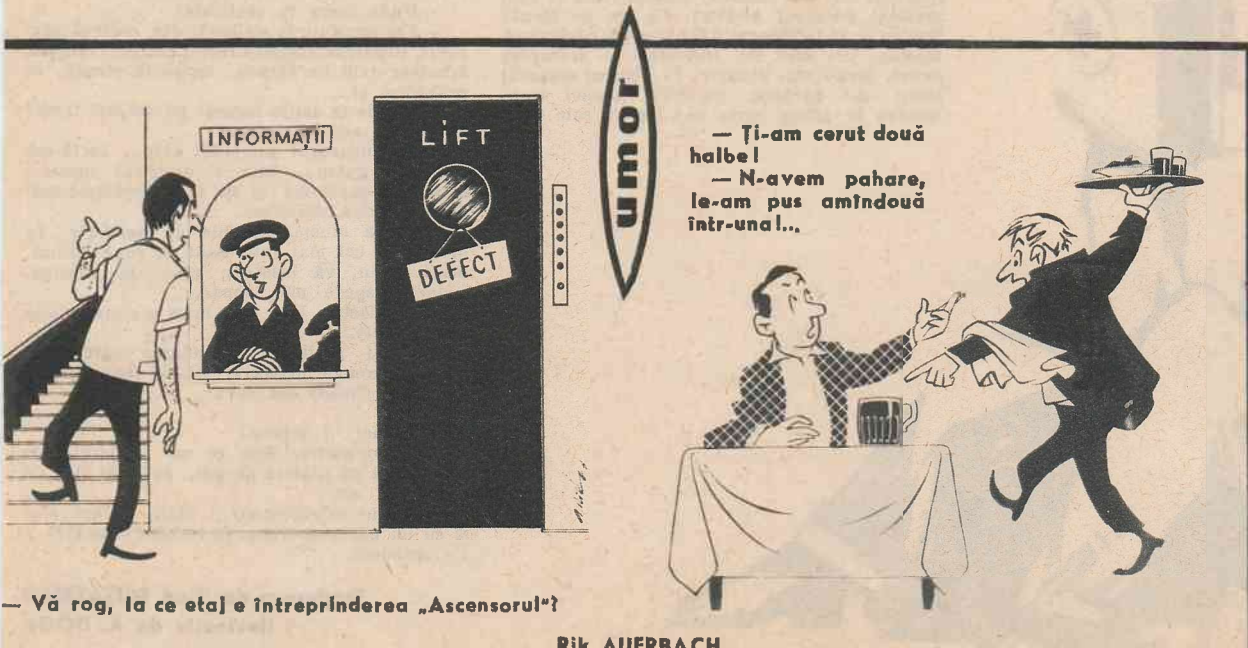
contracturilor se recomandă repausul, masajul și tratamentul electric care tonifică mușchii insuficienți și aduc o ameliorare nu numai a durerilor, ci și a deformăției în evoluția ei. Cînd aceste mijloace sînt insuficiente ca să corijeze deviațiile dureroase, se fac în serviciile de ortopedie intervenții neoperatorii în aparate ghipsale. Numai în cazurile vechi, cu dureri persistente, se fac intervenții chirurgicale. În formele mai puțin grave se recomandă folosirea încălțămintei ortopedice sau a susținătoarelor plantare metalice.

Prevenirea bolii se poate face prin întărirea organismului cu ajutorul gimnasticii și al sportului și prin alternarea judicioasă a perioadei de muncă cu timpul de odihnă.

Dr. SILVIU GHEREA

Preparați-vă singuri lichioruri și băuturi aromate cu esențele realizate de fabrica de produse chimice și plastice „VICTORIA” (tel. 27.20.21 sau 27.20.36) în prăjiturile de casă picurați aromele produse de fabrica „VICTORIA”

Zmeură,
Portocale,
Lămiie,
Migdale amare,
Fragi,
Mandarine,
Trandafiri...
TOATE ÎN STICLUȚĂ

GARDA DE NOAPTE

— Mai bine să bem o cafea, altminteri nu rezistăm toată noaptea. Ești pentru prima oară la „Salvare“?...
— Da. Dumneavoastră lucrați de mult aici?
— De când am terminat facultatea. De zece ani.

— Nu vă pare rău că nu lucrați într-o clinică?
— Nu. Mai vrei puțină cafea?
— Mulțumesc, mi-ajunge.

— Nu ești obișnuit. Telefoanele de urgență, sirenele, viața și moartea și între acestea — o cafea, chiflele reci. Vrei o chiftea?
— Nu. Mulțumesc frumos, nu-mi e foame.

— Mie mi-e! Și să-ți povestesc cum a fost. După ce-am venit să lucrez aici, într-o vară, dacă mi-aduc bine aminte, spre dimineață a început să mă doară capul îngrozitor... Era cald, mă toropise căldura cu totul. Și nu mi-a plăcut de loc telefonul de urgență pe care l-am primit. În timp ce plecam în cursă, eram convins că am să pășesc ceva.

— Și nu v-ați înșelat?
— Nu m-am înșelat. Pe trotuar zăcea un bărbat în salopetă, de vreo treizeci de ani, cu fața roșie. Care-i prima ipoteză? Beat, desigur. Așa am gândit și eu la început.

— Și-ai greșit?
— Da, am greșit.

— Și pierduse cunoștința?
— La început. Însă când au vrut să-l ridice, s-a mișcat și a cerut să fim lăsați singuri, deoarece deține un secret de stat. Bun, am rămas amândoi. Din cele ce încerca să-mi relateze, dezlinat, tulburat, am dedus că era șofer și că transporta o încărcătură secretă. De obicei nu călătorea singur, ci însoțit de un om de pază, dar de astă dată îl trimiseseră singur la drum.

— Aha...
— Exact așa. În apropiere de Moscova a fost oprit de-un moșnegel cu o pălărie de pai, care l-a rugat să-l ia în mașină. În general așa ceva este interzis, îți dai seama. Șoferul se gândi: ce pericol putea să reprezinte bătrânul asta? O să aibă cu cine mai schimba o vorbă pe drum. Când să intre în Moscova moșneagul îl trată cu o țigară.

— Aha...
— Exact. Țigara avea un gust ciudat, însă șoferul nu mai apucă să-i comunice bătrânului constatarea sa... Mă ierți, te rog... Alo? Nu, nu ștmem noi la rând, numărul trei urmează... Formidabil ce liniște e azi. Așa, și unde rămăseserăm?

— Și pierduse cunoștința.
— Nu precipita evenimentele. O să aibă timp și pentru asta. Deci, țigara avea un gust ciudat. Șoferul tocmai voia să-l ia la rost pe bătrân, când, pe neașteptate, la o cotitură, bătrânul sări din mașină. Șoferul frînă și opri mașina. Bătrânul nicăieri. Ce era de făcut? Pentru ca să telefoneze trebuia să-și părăsească mașina. Ori asta era imposibil — transport secret. Merse mai departe. În centrul orașului simți că-l părăsesc puterile. Atunci trase mașina în prima curte ce-i ieși în cale și se

duse la cel mai apropiat telefon public.
— După toate legile detectiv, în acest moment trebuie să apară inevitabilul „dar“.
— Exact. Se duse să telefoneze, dar... își pierdu cunoștința chiar lângă telefonul public.
— Și dumneata l-ai găsit acolo.
— Da, dacă n-ar fi însă un mic amănunt. Acolo unde zăcea el, nu se afla nici un telefon public.

— Probabil că l-au transportat de acolo când și-a pierdut cunoștința?
— Și eu am presupus la fel.
— Și n-a fost așa?
— N-a fost așa. Cetățeanul care chemase „Salvarea“ afirma că șoferul căzuse exact lângă locul acela.

— Probabil că șoferul inventase istoria cu telefonul public ca să-și găsească o scuză.
— Probabil. Dar dacă ai să afli și un mic detaliu, ai să înțelegi de ce eu am dedus contrariul. Cetățeanul care chemase „Salvarea“ era unicul martor care asistase la căderea șoferului. Ceilalți trecuseră pe lângă el fără să observe nimic obișnuit. Iar martorul acesta unic era...

— Moșneagul cu pălăria de pai!
— Exact!
— Dar e prea de tot. Așa ceva nu există.
— Asta e și părerea mea. Totuși l-am văzut, așa cum te văd pe dumneata.

— Și ce-ai făcut?
— Ce putea să facă un tânăr doctor, plin de inițiativă, când în mințile lui se afla firul unui complot? Am ridicat în picioare toată miliția.

— L-au prins? Mașina n-a suferit nimic?
— Mașina nu se mai afla în curtea casei!
— Cum adică nu se mai afla? O furaseră?
— Nu. N-aveau ce să fure.
— Nu înțeleg. Unde era încărcătura?
— Nici nu existase.

— Și atunci camionul... bătrânul...
— Nu existase. Nu existase nimic.
— Și ce se întâmplase?
— Delir — aiureală. Intoxicație cu oxid de carbon. Nu fi dezamăgit. Acum pot să-ți spun drept; atunci îmi pierdusem și eu capul. Nu exista nimic misterios.

— Dar cum de n-ați înțeles deodată?
— Nu-i chiar așa de simplu. Din cauza lipsei de experiență! Pe vremea aceea de-abia începusem să profesz, luam totul de bun. Ceea ce am și făcut, de fapt.

— Și când s-au lămurit lucrurile?
— La clinică. I-au luat o priză de sînge, au identificat metahemoglobina și totul s-a clarificat: de ce n-am găsit nici o mașină, de ce nu se expediasse din nici o uzină vreo încărcătură secretă și multe altele de ce-uri. La miliție mi-au tras o prafură...

— Unde lucra în realitate?
— Era mecanic la un garaj din centrul orașului. Reparase o mașină într-o încăpere închisă, inhalase oxid de carbon, ieșise în stradă, se prăbușise și...

— Dar de ce delira tocmai pe această temă? Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

— Dar de ce delira tocmai pe această temă?
— Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

— Dar de ce delira tocmai pe această temă?
— Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

duse la cel mai apropiat telefon public.
— După toate legile detectiv, în acest moment trebuie să apară inevitabilul „dar“.

— Exact. Se duse să telefoneze, dar... își pierdu cunoștința chiar lângă telefonul public.
— Și dumneata l-ai găsit acolo.

— Da, dacă n-ar fi însă un mic amănunt. Acolo unde zăcea el, nu se afla nici un telefon public.

— Probabil că l-au transportat de acolo când și-a pierdut cunoștința?
— Și eu am presupus la fel.

— Și n-a fost așa?
— N-a fost așa. Cetățeanul care chemase „Salvarea“ afirma că șoferul căzuse exact lângă locul acela.

— Probabil că șoferul inventase istoria cu telefonul public ca să-și găsească o scuză.
— Probabil. Dar dacă ai să afli și un mic detaliu, ai să înțelegi de ce eu am dedus contrariul. Cetățeanul care chemase „Salvarea“ era unicul martor care asistase la căderea șoferului. Ceilalți trecuseră pe lângă el fără să observe nimic obișnuit. Iar martorul acesta unic era...

— Moșneagul cu pălăria de pai!
— Exact!
— Dar e prea de tot. Așa ceva nu există.
— Asta e și părerea mea. Totuși l-am văzut, așa cum te văd pe dumneata.

— Și ce-ai făcut?
— Ce putea să facă un tânăr doctor, plin de inițiativă, când în mințile lui se afla firul unui complot? Am ridicat în picioare toată miliția.

— L-au prins? Mașina n-a suferit nimic?
— Mașina nu se mai afla în curtea casei!
— Cum adică nu se mai afla? O furaseră?
— Nu. N-aveau ce să fure.

— Nu înțeleg. Unde era încărcătura?
— Nici nu existase.

— Și atunci camionul... bătrânul...
— Nu existase. Nu existase nimic.
— Și ce se întâmplase?
— Delir — aiureală. Intoxicație cu oxid de carbon. Nu fi dezamăgit. Acum pot să-ți spun drept; atunci îmi pierdusem și eu capul. Nu exista nimic misterios.

— Dar cum de n-ați înțeles deodată?
— Nu-i chiar așa de simplu. Din cauza lipsei de experiență! Pe vremea aceea de-abia începusem să profesz, luam totul de bun. Ceea ce am și făcut, de fapt.

— Și când s-au lămurit lucrurile?
— La clinică. I-au luat o priză de sînge, au identificat metahemoglobina și totul s-a clarificat: de ce n-am găsit nici o mașină, de ce nu se expediasse din nici o uzină vreo încărcătură secretă și multe altele de ce-uri. La miliție mi-au tras o prafură...

— Unde lucra în realitate?
— Era mecanic la un garaj din centrul orașului. Reparase o mașină într-o încăpere închisă, inhalase oxid de carbon, ieșise în stradă, se prăbușise și...

— Dar de ce delira tocmai pe această temă? Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

— Dar de ce delira tocmai pe această temă?
— Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

— Dar de ce delira tocmai pe această temă?
— Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

— Dar de ce delira tocmai pe această temă?
— Transport secret, țigara...
— În buzunarul salopetei sale... Iartă-mă te rog... patru... asta e numărul mașinii mele. Așteaptă-mă și am să-ți povestesc mai departe, când mă-ntorc.

— Ca la cinematografele de periferie. În momentul cel mai interesant se rupe filmul. Stați puțin, vă însoțesc pînă la mașină, spuneți repede mai departe...
— Cu plăcere. Deși prea mult n-a mai rămas de povestit.

— Ce-ai găsit în buzunarul salopetei?
— Un roman detectiv, știi — din colecția militară. Citești așa ceva?
— Da.

— Atunci ai înțeles?
— Aproximativ. Dar ce se întâmplă cu moșneagul cu pălăria de pai, doar ai stat de vorbă cu el?
— Nimic extraordinar... Știi, de fapt sînt și eu un pasionat cititor de romane detectiv... La revedere.

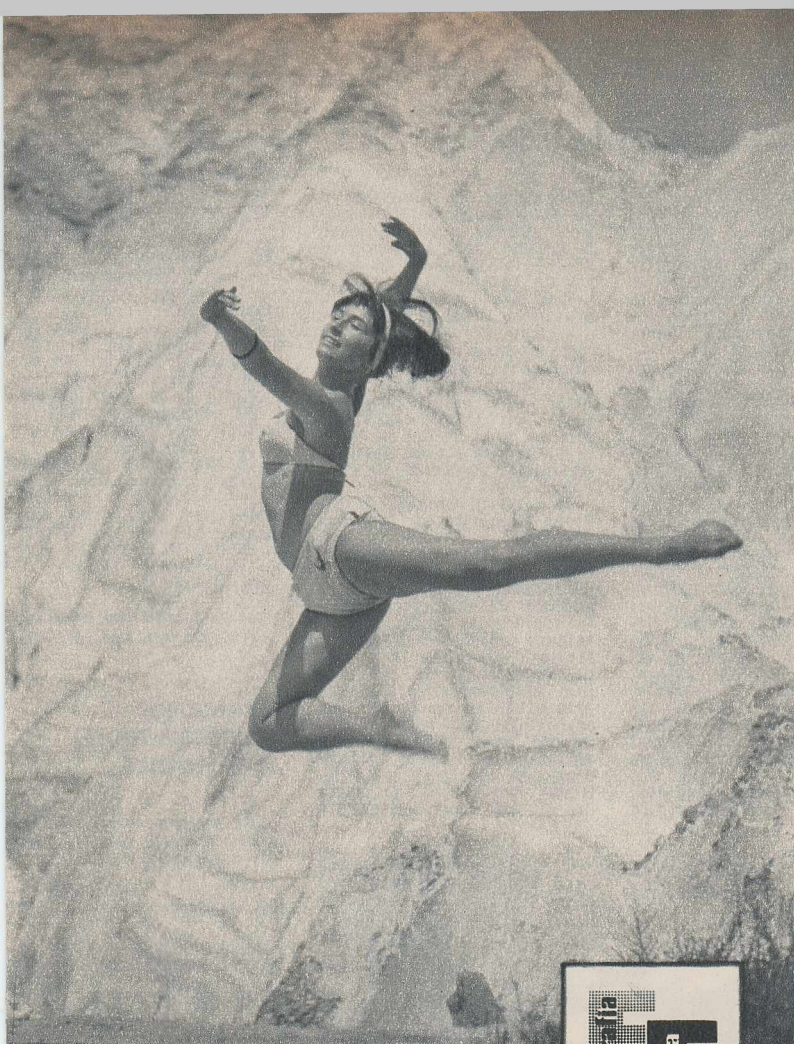

PROGRAMUL DE RADIO

RADIOJURNALE, BULETINE DE ȘTIRI, BULETINE METEOROLOGICE, SPORT, ULTIMELE ȘTIRI

	PROGRAMUL I	PROGRAMUL II	PROGRAMUL III
DUMINICA	7.00, 13.00, 19.30, 22.00, 23.50-23.55	7.50, 14.00, 20.00, 23.00, 0.50-0.55	22.00
ÎN CURSUL SĂPTĂMÎNII	5.00, 6.00, 7.00, 11.00 (afară de miercuri), 13.00, 17.00, 20.00 (afară de joi), 22.00 (Joi 22.30), 23.50-23.55	10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 21.00 (vineri 21.30), 23.00, 0.50-0.55 (sâmbătă 1.50-1.55)	21.00 (vineri 21.30)

RECOMANDĂRI DIN PROGRAM: Duminică: 6.30, 13.05 (Progr. I), 7.30 (Progr. II). În cursul săptămânii: 6.30, 13.05 (Progr. I), 10.05, 14.30 (Progr. II). COTELE APELOR DUNĂRII: Zilnic — 13.40 (Progr. I). SUMARUL PRESEI CENTRALE: Zilnic — 3.00 (Progr. I).

Tinerete.

Fotografate de C. SĂVULESCU

Carnet

RAPSODIA ȘCOLII

— Din ce se face hirtia? — l-am întrebat pe un copil de șapte ani, care își folosea o carte cu poze. — Hirtia crește în Delta Dunării — mi-a răspuns cu competență.

În depărtata noastră copilărie, alta știam că originea materiei prime folosite la fabricarea becedarelor. Provenea în otrepele adunate de eticari de pe maidanele din gunoaiele șanturilor. Și toată tineretea noastră nu s-a putut destorosi de această înrată viziune industrială volufnd în cerc vicios, mereu și invariabil; zdrenele transformate în hirtie și hirtia larăși în frente de tipărituri scure — cum se înfățișau ărțile destinate învățărilor, la anticărții, unde suau toamna în alții uci de peticari. Cărți enduroase și silnoase, recute din generație în generație, editate o dată zece ani, tipărite cum a Dumnezeu pe hirtie de mbalaj, ornate cu poze de rinți care nu mai îmbăneau și cu diligențe, nd de mult circulau automobile. Anticărțiile din lafa Mihai Vodă erau alcătuite din cărțile didactice. Acolo foiau electii săraci în preajma desiderii școlilor, în căuurea unui atlas geografic i continentele complete, unei zoologii cu girafa edecapitată, a unui manual de citire în care aloșul lui Harap Alb să u rămână suspendat în er pentru că lipsea tocna pagina hartei cu inul ticălos.

Cărți-epave. Anatomia lor infirmă purta amprenta epocii și parca filigranul obârșiei lor sociale — mizeria obiectelor ajunse la ultimul grad al putrefacției aruncate într-o groapă din Floreasca sau din cimpul ca în deridera numit al „Veseliiei”. Copilul de care am omenit mai sus a văzut în excursia pionierească făcută în Delta imensul depozit virtual al hirtiei clătinate de briza Dunării. Și îl cred, cind îmi afirmă că aude în cartea răsfodită foșnetul dulce și muzical al stufului de pe sute de hectare.

Aproape douăzeci de milioane de cărți școlare noi-nouțe, proaspăt tipărite de Editura didactică, au invadat librăriile. E ca o altă imagine gigantă a Deltei, ca să continuăm metafora copilului, descinsă în rafturi și vitrine și e emoționantă ideea că generația de azi a buchei și a științei trăiește într-o epocă în care geniul creator al omului a transformat echipamentul de ființe zii, de la materia primă și pînă la calitatea obiectului folositor minții și trupului.

★ În fiecare început de toamnă viața orașelor și a satelor e marcată de această vioale rumoare școlare. Rezonanța ei o înregistrezi și în sectorul comercial, în inventarul magazinelor de confecții aprovizionate cu haine și uniforme pentru toate virstele... pedagogi-

ce, în cele de încălțăminte și de șepci, ca să nu mai cităm librăriile cu întregul lor sortiment de ghiozdane, plumbiere (li se mai spun așa penarelor?), globuri pămîntești etc. Pe vremuri asemenea panoplii erau apanajul odraslelor de toptanjii sau de boleri și-mi vine-n minte pachetul de cărți vechi al sărăcanului, legat cu sfoară sau cu o curelușă luată de băiețașul lui Moromete de la taică-său, pachet în unison cu picioarele desculțe și cu pălăria bortalită. Îl ținea după umăr și ducea, în mîna minjită cu cerneală, călimara cu care scria după abecedar, că „școlarul are ghetete noi”, „plina pe care o mîncăm este albă”, „Dumnezeu are grijă de păsările cerului” și că „regina este mama răniților”.

Astăzi, mii de școli încăpătoare, rezurgăvite și amenajate; altele proaspăt construite, somptuoase și elegante ca niște palate, își așteaptă elevii care peste două săptămîni, în dimineața deschiderii, încă bronzați de soarele vacanței, încă vibrînd de frumusețile și bucuriile gustate la mare și la munte le vor trece pragurile. Și în vreme ce părinții lor trebăluiesc cu ardoare în fabricii, pe schele, pe ogoare, în birouri — în aceste făpturi încă minuscule aplecate peste cărți și caiete se plînguiește încet dar sigur omul de mîine.

F. BRUNEA-FOX

DUMINICĂ 1 SEPTEMBRIE Programul I
6.00: Cîntece și jocuri populare 6.35: Piese de estradă 7.10: Concert de dimineață 8.06: Prelucrări corale 8.30: Clubul voioșiei 8.50: Melodii populare 9.20: „Muzicienii despre ei înșiși” — răsfoind scrisorile lui Serghei Rahmaninov 10.15: Muzică de estradă 10.30: Cîntă Ana Pop Coron-dan și Grigore Kiazim 11.00: Arii din operele 11.30: Vorbește Moscova! 12.00: Muzică corală de Corneliu Mereș 12.20: Interpretul de muzică ușoară 13.10: De toate pentru toți 14.00: Concert de prînz 15.00: Din viața satelor patriei 15.40: Program muzical dedicat frunțașilor de pe ogoare 16.10: Muzică ușoară românească 16.30: Concertul în la minor pentru pian și orchestră de Grieg — solist Dinu Lipății 17.00: Estrada melodiilor 17.25: Transmisiune sportivă 18.30: Preludiu și horă de Tiberiu Brediceanu; fragmente din „Divertismentul rustic” de Sabin Drăgoi 19.00: Muzică din opere 19.35: Muzică de dans 20.00: Teatrul la microfon — „Salonul”. Adaptare radiofonică după piesa lui S. Alloșin 21.13: Muzică populară 21.45: Cîntă orchestra Ray Coniff 22.25: Muzică de dans 23.10: Simfonia a II-a în re minor de Sigismund Toduță.

Programul II 7.00: Fanfară 7.35: Cîntece din folclorul nou 8.00: „Schită rustică” de Vinicius Grieffens; „Trei tablouri simfonice” de Victor Iusceanu 8.30: Muzică ușoară 8.45: Anunțuri, muzică 9.00: Muzică de estradă 9.30: Cîntece și jocuri 10.00: Muzică din opere cerută de ascultători 10.30: Revista presei străine 10.38: Muzică ușoară 11.00: Cîntece 11.15: Piese pentru vioară 11.30: Muzică populară 12.00: Emisiunea „Cinema” 12.15: Concert Schumann 13.00: Cîntă Gigi Marga 13.15: Program muzical pentru oamenii muncii aflați la odihnă 14.05: Piese de virtuozitate 14.15: Cine știe câștigă 15.00: Muzică ușoară cerută de ascultători 15.30: Muzică din opere 16.00: Oameni și fapte 16.08: Partidul, călăuză spre victorii — montaj de cîntece și versuri 16.30: Din folclorul muzical al popoarelor 17.00: Recitalul pianistei Silvia Șerbescu 17.15: Emisiune literară 17.25: Duce de dragoste din opere 18.00: Teatrul la microfon pentru copii 19.00: Muzică ușoară românească 19.30: Concert de muzică populară 20.05: Muzică de dans 21.45: Scriitorii în lumina documentelor 22.00: Romane 22.33: Cvarțetul nr. 2 în mi minor de Zeno Vancea. Interpretază cvartetul din Ostrava 23.10: Muzică de dans.

Programul III 19.00: Muzică din opera „Orfeu în infern” de Offenbach 19.45: Muzică ușoară 20.00: Din lirica universală de dragoste 20.15: Scherzo de Ion Nona Ottescu; poemul simfonic „Psyché” de César Franck 21.07: Muzică de dans 22.10: Program Beethoven: ciclul de liederuri „Către iubita îndepărtată”; Sonata nr. 9 „Kreutzer”.

LUNI 2 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Cîntece de muncă 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece și jocuri populare 6.07: Piese pentru acordeon 6.20: Gimnastică 6.35: Fanfară 7.10: Piese instrumentale 7.30: Sfatul medicului — Accidente vasculare cerebrale 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier 8.06: Melodii populare 8.30: Dansuri din opere 9.00: Tineretea ne e dragă 9.20: Cîntece 9.30: Lucrări de tineri compozitori 10.00: Potpuriuri și uverturi 10.31: Muzică de cameră 11.05: Arii din opere 11.30: Muzică ușoară 12.00: Muzică populară 12.30: Soliști ai teatrelor muzicale 13.10: Muzică simfonică 14.00: Concert de prînz 14.40: Piese instrumentale 15.00: Călătorie muzicală 15.30: Melodii populare din Banat 15.57: Cvarțet de coarde opus 64 de Haydn 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică ușoară de Gelu Solomonescu 17.10: Fantezie pentru pian, cor și orchestră de Beethoven 17.30: Prietenii lui Do-Re-Mi 17.50: Din muzica popoarelor 18.30: Lectia de limba rusă (începători) 18.40: Recital David Ohanezian 19.00:

Revista economică radio 19.20: Muzică populară 19.45: Formația de muzică ușoară condusă de Adalbert Winkler 20.15: Cîntă basul Alexei Krivcenia 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Muzică ușoară românească 21.15: Tribuna radio 21.25: Muzică din opere și comedii muzicale 22.25: Muzică simfonică 23.00: Muzică de dans.

Programul II 10.10: Muzică corală clasică 10.30: Muzică populară 11.00: Recital Gabi Grubea 11.15: Din schițele scriitorilor noștri 11.30: Balada pentru vioară și orchestră de Ludovic Feldman; Uvertura pentru orchestră mare de Josef Malovec 12.05: Arii din opere 12.30: Cîntece și jocuri populare 13.00: Melodii din filme 13.30: Însemnări de reporter 13.37: Program susținut de orchestre de mandoline 14.10: Suită de dansuri de Cembergi 14.35: Buchet de melodii 15.00: Muzică din operele lui Bellini 15.30: Muzică instrumentală de Constantin Nottara 16.10: Cîntece populare 16.30: Sonetele nr. 1 și nr. 2 de Rossini. Interpretază formația de solisti din Zagreb — dirijor Antonio Janjig 17.00: Melodii lirice românești 17.30: Sfatul medicului (re-luare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Cîntă corul cefeștiilor din Iași și orchestra de muzică populară a fabricii de încălțăminte „Dimbovița” din București 18.30: Jocuri populare 18.45: Cîntece de compozitori din R. D. Vietnam 19.00: Suita a II-a pentru orchestră de George Enescu 19.30: Din activitatea sfaturilor populare 19.40: Pagini din opere 20.20: Interpretul săptămânii — Pablo Casals 21.15: Cîntă orchestra de muzică populară „Briulețul” a Casei de cultură Cîmpulung-Muscel 21.30: Evocare: I.A. Bassarabescu 22.00: Ciclul „Partite pentru clavecîn” de J.S. Bach, interpretate de Ralph Kirkpatrick: partita nr. 1 22.22: Concert de noapte 23.10: Simfonia „Antarctica” de Vaughan Williams 23.52: Muzică de dans.

Programul III 21.15: Muzică de cameră 22.02—22.59: Concert de estradă.

MĂRTI 3 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Jocuri populare 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Muzică de estradă 6.07: Cîntece 6.20: Gimnastică 6.35: Piese instrumentale 6.45: Muzică ușoară 7.10: Cîntece și jocuri populare 7.30: Sfatul medicului — Cum se manifestă bolile de inimă 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut voios de pionier 8.06: Muzică ușoară 8.30: Pagini din opere 9.00: Concertul pentru violoncel și orchestră de Miaskovski — solist Mstislav Rostropovici, acompaniat de orchestra Philharmonia din Londra. Dirijor Malcolm Sargent 9.30: Cîntece populare românești 10.00: Muzică de cameră: „Din lumea copiilor” — douăzeci de miniaturi pentru pian solo de Anatol Vieru; Nonet de Zoltan Aladar 10.37: Muzică populară din R. D. Vietnam 10.50: Vals de Johann Strauss 11.05: Mic program Mozart 11.20: Arii din opere interpretate de Franco Corelli 11.45: Radio prichindel 12.00: Cinci schițe simfonice „Bucureștii de altădată” de Mircea Chiriac 12.30: Răspundem ascultătorilor 12.40: Cîntă Ansamblul de stat de cîntece și jocuri din Suceava 13.10: Muzică populară cerută de ascultători 14.00: Concert de prînz 15.00: Cîntă Lia Hubic și Traian Popescu, solisti ai Operei de stat din Cluj 15.30: Valsuri și tangouri 16.00: Recitalul violoncelistului Vladimir Orlov 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Cîntece 17.10: Cîntă Ana Balaci și Ilie Udilă 17.30: Radioracheta pionierilor 17.55: Fantezii din opere 18.15: Cu microfonul printre sportivi 18.25: Program muzical pentru fruntași în producție 19.00: Limba noastră — vorbește acad. prof. Al. Graur despre „Cuvînte vechi și noi” 19.10: Carnaval-Rondo Burlesc de Laurențiu Profeta; Concertul pentru clavecîn, flaut, oboi, clarinet, vioară și violoncel de Manuel de Falla 19.30:

(Continuare în pag. 22-23)

CITITORII • DIALOG CU CITITORII • DIALOG CU CITITORII

PE MALUL TÎRNAVEI

Deși tânără, gospodăria colectivă din comuna Mănărade, raionul Mediaș, dezvoltă un puternic sector zootehnic. În legătură cu aceasta organele agricole apreciază favorabil atenția pe care o acordă colectivității de aici asigurării bazei furajere necesare vitelor. Foto-

grafia pe care v-o trimitem este luată de pe malul Tîrnavei în dreptul satului Mănărade, acolo unde se adună în fiecare seară înaintea de a fi mulse zeii de vaci cu lapte ale gospodăriei colective.

Aurel BROJU Mediaș

CU COFIȚELE PE GIUMALĂU

În zilele însorite ale acestor veri pădurile cîmpului au răsunat de cîntul vesel al culegătoarelor de fructe. Ele au strîns cu hărnicie mari cantități de zmeură, fragi, afine, mure, care au fost valorificate la secțiile de prelucrare ale întreprinderii forestiere din Cîmpulung. Aci fructele de pădure sînt selecționate, prelucrate și conservate pentru fabricarea stropurilor, dulcețurilor și gemurilor atât de solicitate în țară și străinătate.

În fotografie, tinere țărane culesc fructe în pădurile Giumalăului.

F. PLOPUL Cîmpulung-Moldovenesc

LA ORCHIDARIUL DIN SOROA (CUBA)

Am vizitat Cuba cu prilejul unui studiu de specializare în domeniul plantelor tropicale și doresc să împărtășesc cititorilor „Flacării” unele impresii asupra minunatului Orchidariu de la Soroa, renumit în lumea întreagă prin cele 4.000 varietăți de orchidee.

Drumul de la Havana spre Soroa trece pe rînd printre șiruri de ficuși bătrîni cu coroane unite formînd un adevărat tunel, printre palmieri eleganți și plantații de trestie de zahăr, banani, portocali, lămîi, tutun; străbate întinse savane cu soluri argiloase de culoare roșie (terra rossa). Pe dealurile împădurite din zona del Rosario, unde alături de impozantul „Palma real” (palmierul regal — *Roystonea regia*) întîlnim speciile *Sabal florida* și *Cecropia peltata*, cu frunze parca poleite cu argint sau *Samanea saman*, asemănătoare unei umbrelle. În pădure am remarcat interesant liane și plante epifite, specii de plante-telegraf (*Tillandsia*) care atîrnă de pe ramuri luîndu-și hrana din aer, apoi diferite orchidee, bromeliacee sau licheni. În

văle cu ape cristaline dar cu un debit redus, întîlnim copaci umbroși (adevărate oaze în această lărnă tropicală cu 25-30° în ianuarie) și trestie de bambus.

Aci, într-o depresiune din provincia Pinar del Rio, se află frumoasa localitate turistică Soroa, deosebit de interesantă pentru naturaliști. În parcurile sale cresc în aer liber plante ca *Araucaria* sau *Cycas*, eucalipti care se simt la fel de bine ca și în țara lor de baștină, Australia, boschetele de *Croton* și *Ficus* etc.

În celebrul Orchidariu din Soroa majoritatea orchidelor sînt cultivate în aer liber, pe ramurile copacilor (epifite) sau în sere (un fel de umbrare) pentru a fi la adăpost de dogoarea soarelui tropical și pentru a li se asigura umiditatea necesară. Multe dintre florile minunate colorate și cu un parfum amețitor sînt obținute prin hibridări sau polenizări artificiale. Am văzut pe ramurile unui lămîi diferite varietăți de *Calleia*, plantă originară din Guatemala, cu florile roz-violet, punctate discret cu roșu. Varietățile

genului *Vanda*, cu parfumate flori albe, sînt cultivate în rondouri, asemenea gladiolilor noastre. Pe un *Pandanus* — copac suspendat pe rădăcini asemănătoare cataligelor — se află o superbă *Mariposa* (*Oncidium Papilionum*) avînd forma unui fluture cu antene brune și aripioare galben-pestrite.

Vegetația acestui parc botanic e completată de lămîi, portocali și arborele de vanilie cu tulpinile subțiri și flexibile de pe care se desprind numeroase rădăcini argintii ce fixează planta în jurul copacilor.

Această colecție de plante tropicale aduse din toate colțurile lumii e continuu îmbogățită prin grija Academiei Cubane de Științe, în condiții favorabile create dezvoltării științei în Cuba liberă.

Șef de lucrări Ion HODIȘAN Grădina botanică-Ciuj

TEHNICI NOI ÎN PROSPECTIUNEA ARHEOLOGICĂ

„Ce metode noi se folosesc în detectarea tezaurilor arheologice subterane?”

Mioara DURA Iași, str. Ștefan cel Mare nr. 51

Răspunde prof. univ. DUMITRU BERCIU, șef de sector la Institutul de arheologie al Academiei R.P.R.

În efortul de a descoperi urmele trecutului omenirii, arheologul folosește cele mai variate metode și mijloace — pe lângă cele proprii domeniului său de activitate — în pas cu ultimele progrese ale științei și tehnicii moderne. Astfel, în prospecțiunea arheologică sau detectarea unor monumente arheologice s-a recurs și la metoda sondajului acustic, fo-

PROGRAMUL DE RADIO

Scrisori din țară 19.45: Muzică ușoară interpretată de Kay Starr 20.15: Cîntă Petre Săbădeanu 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Muzică ușoară românească 21.15: Cine știe câștigă 22.25: Muzică de dans 23.14: Simfonia a VI-a de Alfred Mendelssohn. Programul II 10.10: Muzică ușoară 10.30: Suita „Sărbătoarea Hebe” de Rameau; Concertul pentru mandoline, flaut și trompete de Vivaldi-Casella 11.00: Cîntă corul școlii de 8 ani nr. 3 și orchestra școlii medii „Mihail Sadoveanu” 11.15: „În plină stradă”, povestire de Albert Maltz 11.35: Cvarțelul nr. 1 „Primăvara vieții” de Ovidiu Varga 12.05: Tercete și cvarțete din opere 12.30: Din cîntecele și dansurile popoarelor 13.00: Simfonia a IV-a în do minor de Schubert — orchestra Filarmonica din Berlin, dirijor Lorin Maazel 13.30: Recital de poezie contemporană românească 13.45: „Săptămîna muzicii bulgare” — program de cîntece 14.10: Melodii populare 14.35: Dansuri de estradă 15.00: Muzică distractivă pentru fanfară 15.24: „Preludiu simfonic” de Ion Dumitrescu; Concertul nr. 4 pentru pian și orchestră de Rahmaninov — solist compozitorul 16.10: Valsuri și mazurci de Chopin 16.30: Muzică din opera „Nevestele vesele din Windsor” de Otto Nicolai cu Maria Stader, Margareta Klose, Kim Borg, Eberhard Wächter, Walther Ludwig 17.00: Valsuri nemuritoare 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Suita „Păsările” de Ottorino Respighi 18.20: Muzică ușoară de Aurel Giroveanu 18.45: Emisiune culturală 19.00: Muzică populară românească și a minorităților naționale 19.30: Lecția de limba franceză (avansată) 19.40: Pagini alese din operele lui Verdi 20.15: Medalion: Ivan Turgheniev 20.35: Piese corale românești 21.15: Doine și jocuri populare 21.45: Scriitori la microfon 22.00: Voci de neuitat: Dusolina Giannini și Marcel Wittrisch, Nicolae Leonard, Grace Moore, Jeanette Mac

Donald și Nelson Eddy, Joseph Schmidt, Aulikki Rautavaara, Peter Anders și Mario Lanza 22.30: „George Enescu compozitor și interpret”: Sonata a 2-a pentru vioară și pian. Interpretază la vioară compozitorul și la pian Yvonne Astruc 23.10: Muzică de dans 0.04: Concert simfonic. Programul III 21.15: Seară de operă: „Walkiria” de Richard Wagner (actul I) 22.23—22.59: Muzică de estradă. MIERCURI 4 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Dansuri de estradă 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Cîntece din folclorul nou și jocuri populare 6.07: Muzică ușoară interpretată la chitară 6.20: Gimnastică 6.35: Cîntece și jocuri 7.10: Piese simfonice 7.30: Sfatul medicului—Regimul în diabet 7.35: Anunțuri, muzică 7.45: Salut volos de pionier 8.06: Muzică instrumentală de compozitori romîni 8.30: „Săptămîna muzicii bulgare” — în program muzică populară 9.05: Suita I din baletul „Păcală” de Viorel Dobos 9.30: Scene din opere 10.00: Teatrul la microfon — „Millo director” sau „Mania posturilor”. Adaptare radiofonică după comedia lui V. Alecsandri, „Cucoana Chirița în voiaj” — Cîntecel comed. de V. Alecsandri 11.07: Melodii populare 11.30: Piese instrumentale 11.45: Muzică de promenade 12.18: Opera „La serva padrona” de Pergolesi 13.10: Muzică distractivă 14.00: Concert de prînz 15.00: Din folclorul popoarelor 15.30: Concertul nr. 4 pentru vioară și orchestră de Vieuxtemps (Jascha Helfetz, acompaniat de orchestra Filarmonica din Londra. Dirijor Sir John Barbirolli) 16.00: Cîntece 16.15: Vorbește Moscova! 16.45: Muzică vocală și instrumentală de Franz Liszt 17.10: Cîntă Natalia Gliga și Nicolae Bob Stănescu 17.30: Prietena noastră cartea 18.00: Melodii... melodii... emisiune de muzică ușoară românească (reluare) 18.30: Lecția de limba engleză 18.40: Arit din opere interpretate de Kirsten Flagstad 19.00: Jurnal de întrecere

19.15: Program muzical pentru evidențiați în întrecerea socialistă 20.15: Cîntă corul Uniunii Tineretului Muncitor, dirijat de Marin Constantin 20.30: Noapte bună, copii 20.40: Suita „Foc de artificii” de Händel 20.56: Muzică ușoară 21.15: Jurnalul satelor 21.40: Cîntă Ileana Constantinescu 22.25: Simfonia de Doru Popovici 23.00: Muzică de dans. Programul II 10.10: Melodii populare 10.40: Fragmente din baletul „Spărgătorul de nuci” de Ceaikovski — Orchestra Teatrului Mare al Uniunii Sovietice, dirijor Ghenadii Rojdestvenski 11.30: Arit și duete din opere 12.05: Concert de estradă 12.30: Vă prezentăm romanul „O întîmplare la Vercors” de Alain Provest 12.45: Program Schubert 13.30: Însemnări de reporter 13.40: Cîntă Edith Pleha și Evgheni Kibkalo 14.10: Cinci cîntece populare din Ardeal de Dumitru Capaianu 14.35: Fanfară 15.00: Muzică din opera „Romeo și Julietta” de Gounod 15.30: Cîntece și jocuri populare 16.10: Muzică vocală românească 16.30: Muzică ușoară 17.00: Cîntă soprana Gabi Ganea și baritonul Emil Rotundu, soliști ai Operei de stat din Timișoara 17.30: Sfatul medicului (reluare) 17.35: Anunțuri, reclame, muzică 18.05: Simfonia nr. 29 de Mozart 18.29: Muzică populară din Muntenia 18.50: Lectură din volumul de versuri — „Laudă lucrurilor” de George Călinescu 19.00: „Săptămîna muzicii bulgare” — în program muzică ușoară și de estradă 19.30: Lecția de limba rusă (avansată) 19.40: Ciclul „Partite pentru clavecin” de J.S. Bach: partita nr. 2. Interpretată de Ralph Kirkpatrick 20.01: Jocuri populare 20.15: Școala și viața 20.35: Arit din opere interpretate de Nicolae Herlea 21.15: Cîntă Nicolae Trofin și Dumitru Zamfira 21.30: Pe teme internaționale 21.40: Interpreți de muzică ușoară (reluare) 22.20: Suită din melodiile lui Rudolf Friml 23.10: Fragmente din oratoriul „Tudor Vladimirescu” de Gheorghe Dumitrescu 24.00: Muzică de dans. Programul III 21.15—22.59: Opera „Walkiria” de Richard Wagner (actul II) JOI 5 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Jocuri populare românești 5.20: Emisiunea pentru sate 5.30: Fanfară 6.07: Muzică ușoară 6.20:

Gimnastică 6.35: Cîntece 6.45: Bolouri 7.10: Muzică populară 7.3 Sfatul medicului—Bolile alergice—Piele 7.35: Anunțuri, muzică 7.4 Salut volos de pionier 8.06: Muzică vocală și instrumentală de compozitori romîni 8.30: Muzică distractivă 9.0 Vreau să știu 9.25: Patru dansuri: Leos Janacek; Patru scene coregrafice de Dumitru Bughici 10.00: Soliști Operei de stat din Iași 10.30: Din cîntecele și dansurile popoarelor 11.0 Sonata nr. 4 pentru obol și pian — Michel Blavet; Cvarțet de coarde ml de Virgil Onițiu 11.27: Valsu 12.00: Cîntece inspirate din viața noastră 12.30: Muzică ușoară 13.1 „Săptămîna muzicii bulgare” — arii d opere interpretate de Iulia Vine Margarita Lilova, Nicola Nicolov Boris Cristoff 14.00: Concert de prînz 15.00: Soliști și orchestre de muzică populară 15.30: „Folclorul în creația compozitorilor noștri” 16.00: Muzică de estradă 16.15: Vorbește Moscova 16.45: Prelucrări corale 17.10: Fragmente din opera „Adrienne Lecouvreur” de Cilea cu Renata Tebaldi, Giuletta Simonatto, Mario del Monaco, Giulio Fioravanti, corul și orchestra Academiei Santa Cecilia din Roma dirijor Franco Capuana 17.45: O scriitoare clasică a literaturii ucrainene Lesia Ukrainka 18.00: Muzică ușoară 18.30: Lecția de limba franceză (încă pături) 18.40: Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră de Max Bruc solist Isaac Stern — orchestra simfonică din Philadelphia, dirijor Eugène Ormandy 19.04: Melodii populare 19. Muzică pentru pian de Igor Stravins — interpretează Maria Ludina 20.0 Opera „O noapte furtunoasă” de Pa Constantinescu 20.50: Romanețe 21.1 Pe drumuri de excursie cu scriitorii noștri—Valea Oltului 21.30: Muzică ușoară de Radu Șerban 21.45: Ciclul „Simfonii de Beethoven, dirijate de Carl Schuricht”: Simfonia a VI-a — fa major „Pastorală” 22.55: Dan Programul II 10.10: Cîntece sovietice 10.30: Muzică din opere 11.0 Muzică ușoară 11.15: „Din lumea cap talului” — murturi din literatura presistă occidentală 11.30: Concert pentru pian și orchestră de Alexandru Velchorski — solistă Maria Fotino 12.0 Selecțiuni din opere 12.35: Cînte

losită și în cercetarea peșterilor de către speologi. Această metodă se bazează pe principiul propagării sunetului sau a undelor și variația intensității vibrațiilor în raport cu structura sau compacticitatea obstacolelor întâlnite în cale. Practic, se procedează în felul următor: cu o bară de metal sau altă masă metalică se lovește solul, iar sunetul obținut este înregistrat de aparate speciale (ecranul oscilografic pe care sînt înregistrate oscilațiile acustice). Printr-un atare procedeu au fost descoperite mormintele miceniene de la Enkomî de pe insula Cipru, unele morminte atribuite etruscilor (Italia) și morminte practicate în peșteri (în Franța și în general în bazinul occidental al Mediteranei). Mormintele de la Enkomî erau construite din piatră și erau complet acoperite cu pămînt. Sondajul acustic a permis detectarea golurilor încăperilor mortuare și dimensiunile lor. În alte împrejurări se pot determina grosimea și lungimea zidurilor.

Prospecțiunea arheologică prin metoda electrică pornește de la constatarea că solul este conducător de electricitate și gradul de conductibilitate variază în raport cu natura rocilor, minereurilor, depunerilor arheologice, geologice etc. Diferențele de structură fizică li corespund întotdeauna diferențele de conductibilitate și rezistență electrică. Măsurîndu-se atari diferențe cu aparate speciale (adică raportul dintre caracterile fizice și cele electrice ale diferitelor soluri), se trag concluzii privind prezența sau lipsa urmelor arheologice în punctele prospectate.

În cercetarea arheologică se folosește și detectorul electromagnetic, care în timpul războiului a avut o largă

aplicație în detectarea tere-nurilor minate. Terenul de cercetat este împărțit în careuri sau zone și cu un aparat sensibil se înregistrează toate punctele în care se află vreun corp de metal. Această metodă dă rezultate foarte interesante în descoperirea cimitirelor perioadei prefeudale, de pildă, și aceeași fără vreun sondaj prealabil, reușindu-se să se fixeze numărul mormintelor, orientarea lor etc. Acest detector e folosit nu numai în prospecțiunea arheologică, ci și în timpul săpăturilor propriu-zise.

TURNUL SE RESTAUREAZĂ

Am citit în „Flacăra” nr. 33 interesantul documentar „Povestea turnurilor” și m-am gândit că ar putea fi completat cu date și informații privitoare și la alte asemenea construcții din țara noastră. Astfel, un vestigiu medieval din aceeași categorie se află în centrul orașului Tîrgoviște: turnul Bărăției. Data cînd a fost ridicat nu se cunoaște cu exactitate; se știe doar că a fost reconstruit în secolul al XVII-lea. Arheologii au găsit aici piese aparținînd sec. al XIV-lea și al XV-lea, printre care și o monedă cu efigia lui Vlad Dracul (domn al Țării Românești, 1435-1446).

Turnul adăpostește lespedea de marmură a comitelui Laurențiu de Longo-Campo, datînd din anul 1300. Se crede că ea a fost adusă aici de la mănăstirea Negru Vodă, care fusese ridicată pe locul unei vechi biserici catolice. Turnul Bărăției va fi restaurat în cursul acestui an

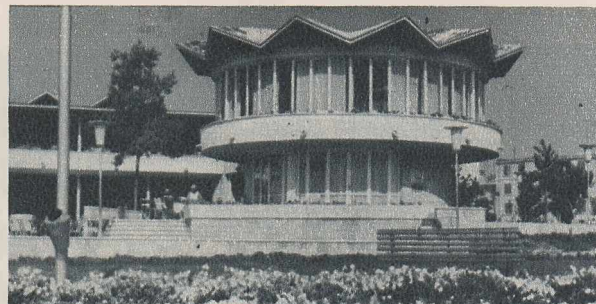
de către Direcția monumentelor istorice. La întocmirea planurilor noului ansamblu arhitectonic al orașului s-a ținut seama de o încadrare corespunzătoare a acestui vechi monument.

Ion DOBRESCU
activist cultural Cîmpulung-Muscel

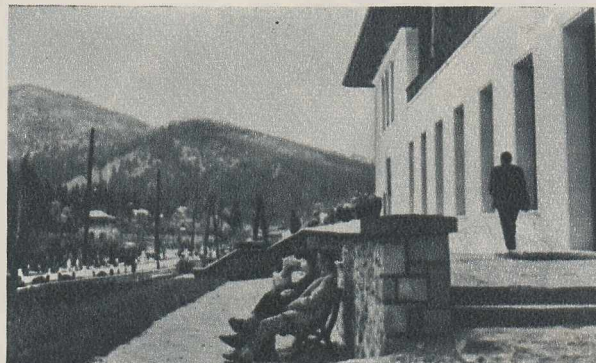
CITITORII CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundă: Romulus Cioroianu, salariat C.F.R., Bălești, str. Al. Cuza nr. 10: teme diverse; Dumitru Rizea, student, Brașov, str. Memorandumului nr. 18: ilustrate, diverse; Gavril Solcan, elev, Școala tehnică veterinară, com. Sîndriceni-Dorohoi, reg. Suceava: ilustrate, medicină, literatură; Florea Cotoi, muncitor, Craiova, str. Reforma Agrară nr. 55: ilustrate, literatură, film, sport; Alexandru Popescu, student, Iași, Complexul studentesc Codrescu, bloc E1: diverse.

DE LA CORESPONDENȚI

Punctul cultural din Mangalia. (Vi. Rozan, București)

Noua casă de cultură din Predeal. (Ion Ispas, Brașov)

În plin sezon balnear la bazinul cu apă termală de la Geoagiu. (V. Onoiu, Deva)

Jocuri populare românești 13.00; zică de cameră 13.30; Note de lector 40; Melodii lirice 14.10; „Săptămîna zicii bulgare” — muzică populară 35; Din creația lui Ciprian Porumbacu 15.00; Uverturi și potpoururi operete 15.30; Muzică ușoară 16.10; se corale de Leo Hassler 16.30; 1a) ni și fugă de Evangelatos, o temă grecească 17.00; Melodiile 17.30; Statul medicului (re) 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 95; Sonate interpretate de mari ști: Dinu Lipatti și Yehudi Menuhin 18.35; Muzică ușoară românească 90; Tineretea ne e dragă 19.30; zică din opere 20.00; Scrisori din 1 20.10; Cîntă Cristina Speriosu și fan Strole 20.30; Noapte bună, copil 40; Cîntă Rita Streich 21.15; Cîntă la Radioteleviziunii 21.45; Părîntii copil 22.00; Muzică de dans 23.10; gmente din opera „Legenda Țărului tan” de Rimski-Korsakov cu Ivan rov, Evghenia Smolenskaia, Vla-ir Ivanovski, Galina Oleinichenko, il și orchestra Teatrului Mare Acade-ic de Stat al Uniunii Sovietice, jor Vasili Nebolsin 24.00; Muzică de dans.

Programul III 21.15: Teatru la rofon — „Salonul”. Adaptare radio-că după piesa lui S. Alioșin 22.28—29; Muzică de estradă.

INERII 6 SEPTEMBRIE Programul I 7: Marșuri sportive 5.20; Emisiu-pentru sate 5.30; Cîntece din folul nou și jocuri populare 6.07; se de estradă 6.20; Gimnastică 6.35; ica instrumentală 6.45; Fanfara 7: Uverturi la opere 7.30; Sfatul icului — Urticaria la copil 7.35; nțuri, muzică 7.45; Salut voios pionier 8.06; Muzică ușoară 8.30; a nr. 1 pentru pian de Diamandi ciu; Cvartet în fa major pentru t, clarinet, fagot și corn de Rossini 7: Pagini alese din opere comice 7: Muzică populară 10.00; Concertul ru pian și orchestră de Pascal tolu, solist Corneliu Gheorghiu 7: Muzică de estradă 11.06; Tînerete: elevi ai școlii medii de muzică Cluj 11.30; Scene din opere 11.62; ortaj 12.00; Melodii populare din socialiste 12.30; Muzică ușoară 0; Două fragmente din suta în re or de Mihail Jora; poemul simfonic

„O noapte pe Muntele pleșuv” de Mussorgski 14.00; Concert de prînz 15.00; Cîntă Rodica Paliu și George Bunea 15.15; Variațiuni pe tema unui cîntec popular maghiar de Kodály Zoltan 15.42; Muzică populară 16.15; Vorbește Moscova! 16.45; Arie din operele lui Lopez interpretate de Luis Mariano 17.10; Suita romînească pentru pian de Eugen Cuceanu; Trei dansuri de Filip Lazăr 17.30; În slujba patriei 18.00; Muzică ușoară romînească 18.30; Lecția de limba engleză 18.40; Cîntă Georgeta Anghel și Iosif Milu 19.00; Din creația compozitorului Tudor Ciortea 19.30; Muzică de estradă 20.15; Lucrări corale de Dmitri Șostakovič 20.30; Noapte bună, copil! 20.40; Melodii populare 21.15; Jurnalul satelor 21.40; Arie din opere interpretate de Ana Tălmăceanu 22.25; Muzică de dans 23.10; Suita franceză după Rameau de Werner Egk; Suita „Romeo și Julietta” de David Diamond.

Programul II 10.10: Jocuri populare 10.30; „Săptămîna muzicii bulgare” — patru cîntece de Liubomir Pipkov; Cvartetul de coarde opus 32 nr. 2 de Dimităr Saguev 11.09; Selecțiuni din opere 11.30; Muzică distractivă 12.05; Cîntece 12.30; Simfonia în la major de George Ștephănescu 13.00; Din muzica popoarelor 13.30; Limba noastră (reluare) 13.40; Coruri din opere 14.10; Suita de balet „Daphnis și Chloee” de Bodin de Boismortier 14.35; Piese de estradă pentru vioară 15.00; Actualitatea în țările socialiste 15.25; Muzică din operele lui Johann Strauss 16.10; Lucrări vocale și instrumentale de Marțian Negrea 16.30; Soliști și formații artistice de amatori 17.00; Concert de estradă 17.30; Statul medicului (reluare) 17.35; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Cîciul „Partite pentru clavicin” de J.S. Bach; Partita nr. 3 în la minor — interpretează Ralph Kirkpatrick 18.32; Cîntece 18.45; Pagini literare despre viața satului 19.00; Melodii de dragoste și jocuri populare 19.30; Teatru la microfon — „Carnavalul”. Adaptare radiofonică după comedia lui I. Șopov 20.53; Micile piese instrumentale 21.15; Muzică din opere 21.45; Muzică de dans 22.30; Din poezia lui Al. Vlahuță 22.38; Sonata opus 13 nr. 2 în sol minor de

Grieg — interpretează David Oistrach la vioară și Lev Oberin la pian 23.10; Fragmente din opera „Crăiasa znelor” de Henry Purcell 24.00; Muzică de dans.

Programul III 21.15: „Interpretul săptămîinii” — Pablo Casals 21.55; Melodii de estradă 22.30—22.59; Muzică de cameră.

SÎMBĂȚA 7 SEPTEMBRIE Programul I 5.07: Jocuri populare oltenesti 5.20; Emisiunea pentru sate 5.30; Muzică ușoară 6.07; Fanfara 6.20; Gimnastică 6.35; Dansuri instrumentale 6.45; Muzică de estradă 7.10; Melodii populare 7.30; Statul medicului — Folosirea rațională a vitaminei B12 7.35; Anunțuri, reclame, muzică 7.45; Salut voios de pionier 8.06; „Republică, lubită țară” — program de cîntece 8.30; Concertul în re major pentru trompetă și orchestră de Leopold Mozart; Simfonia concertantă în la major pentru vioară, violoncel și orchestră de Johann Christian Bach 9.00; Roza vînturilor 9.25; Muzică populară din diferite regiuni ale țării 10.00; Fragmente din opera „Ora spaniolă” de Maurice Ravel 10.30; Formații de muzică ușoară 11.05; Muzică vocală și instrumentală 11.38; Melodii populare 12.20; În săli și pe stadioane 12.30; Muzică ușoară 13.10; Elegie de Teodor Drăgulescu; „Impresii din Resița” — triptic simfonic de Mihail Walter Klepper 14.00; Concert de prînz 14.40; Piese instrumentale 15.00; Din muzica popoarelor 15.30; Cîntă corul de copii al Radioteleviziunii 15.45; Fragmente din cartea „Reportaj cu ștreangul de git” de Iulius Fucik 16.00; Recital Milka Nistor — Ieduri 16.15; Vorbește Moscova! 16.45; Muzică ușoară 17.10; Cîntă Iolanda Mărculescu și Dan Iordăchescu 17.30; „Săptămîna muzicii bulgare” — Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Veselin Stolanov, solist Nicolai Evrov acompaniat de orchestra simfonică a Radioteleviziunii bulgare, dirijor Vasil Stefanov 18.02; Program muzical pentru frunțași în producție 18.30; Duete vocale interpretate de Victoria de Los Angeles și Dietrich Fischer-Dieskau 19.00; În pas cu știința 19.20; Muzică din opera „Văduva veselă” de Lehar 20.10; Orchestra de muzică populară „Doina Moldovei” a Filarmonicii de

stat din Iași 20.25; Seară de dans 21.15; Carnet plastic 21.25; Melodii populare cerute de ascultători 22.25; Muzică de dans.

Programul II 10.10: Muzică distractivă 10.30; Simfonia nr. 403 de Haydn 11.02; Cîntece pionieresti 11.15; Muzică populară 11.37; Concertul pentru dublă orchestră de cameră și oboi de Theodor Grigoriu 12.06; Muzică ușoară 12.38; Invitație la vals de Weber; Capriciu italian de Ciaikovski 13.00; Melodii populare 13.30; Cîntă orchestra de estradă a Radioteleviziunii 14.10; Arie din opere interpretate de artiști amatori 14.35; Pe aripile melodiilor 15.06; Dansuri germane de Beethoven 15.30; Melodii populare 16.10; Arie din opere 16.30; Știința în slujba păcii 16.40; Muzică corală de Sabin Drăgoi 17.00; Arie din opere interpretate de Maria Volosevșcu și Mihail Știrbel 17.30; Însemnări de reporter 17.36; Anunțuri, reclame, muzică 18.05; Sonata opus 94 nr. 2 în re major pentru flaut și pian de Prokofiev 18.30; Tangouri 19.00; Piese simfonice 19.30; Pe teme internaționale 19.40; Muzică populară cerută de ascultători 20.10; Muzică ușoară de Gherase Dendrinu 20.30; Noapte bună, copii 20.40; Muzică din opere 21.10; Muzică de dans 21.45; Agenda teatrală 22.00; Program de romane 22.30; Muzică din operele lui Mozart 23.10; Dublu concert în la minor pentru vioară, violoncel și orchestră de Brahms, soliști: Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu 23.45; Muzică de dans.

Programul III 21.10: „Walkiria” de Richard Wagner (actual III) 22.11 — 22.59; Muzică de dans.

În pagina 4: PROGRAMUL DE TELEVIȚIUNE

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”
Macheta: Ion Vulpescu

Pistruii?

Dispar ca prin farmec

FOLOSIND

LOIUNEA CONTRA PISTRUILO

Origin*

De ce asta dragoste?

O PRODUCŢIE A STUDIOURILOR SOVIETICE

Scenariul : I. OLSANSKI, N. RUDNEVA,
I. RAIZMAN
Regia : I. RAIZMAN
Imaginea : A. HARITONOV
Muzica : R. SCEDRIN

În rolurile principale : J. Prohorenko,
J. Puşkarlev, A. Nazárova, N. Sorina,
I. Ioghin.

NORI
ALBI

O PRODUCŢIE A STUDIOUR
DIN R. S. CEHOSLOVACĂ

Scenariul : JURAJ SPIT
Regia : LADISLAV
Imaginea : JOSEF VAN
Muzica : SVATOPLUK
HAVELKA

În rolurile principale : Ivan
trik, Vera Vajsová, Milka D
kova, Dušan Klaskovic, V
Müller, Fryda Bachletova.

29 SEPTEMBRIE

VALOAREA TOTALĂ A PREMIILOR ÎN CERCET
SI BANI 4.500.000 LEI

SPORTEXPRES